

Liikenneviraston tilinpäätös vuodelta 2013

Liikennevirasto

Liikenneviraston tilinpäätös vuodelta 2013

Liikennevirasto

Helsinki 2014

Kannen kuva: Uusi murtaja on tilattu

Verkkojulkaisu pdf (www.liikennevirasto.fi)

ISBN 978-952-255-431-4

Liikennevirasto
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelin 029 534 3000

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1	Johdon katsaus	4
1.2	Vaikuttavuus.....	6
1.2.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	6
1.2.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	12
1.3	Toiminnallinen tehokkuus	13
1.3.1	Toiminnan tuottavuus	13
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus	13
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	13
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	19
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta	19
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	19
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	22
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	24
1.6	Tilinpäätösanalyysi	26
1.6.1	Rahoituksen rakenne	26
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	27
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	29
1.6.4	Tase	31
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	33
1.8	Arviointien tulokset.....	35
1.8.1	Ulkoinen arviointi.....	35
1.8.2	Sisäisen valvonnan arviointi	36
1.8.3	Johdon itsearviointi viraston toiminnasta.....	36
1.9	Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	36
2	LIIKENNEVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA	37
3	LIIKENNEVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	41
4	LIIKENNEVIRASTON TASE	42
5	LIITETIEDOT	44
6	ALLEKIRJOITUKSET	57

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Toiminnan tärkeimmät tulokset

Liikennevirasto on monialainen liikenteen asiantuntijavirasto, joka vastaa Suomen maantie-, rautatie- ja meriliikenneväylistä ja liikennejärjestelmän kehittämisestä. Virasto edistää toimenpiteillään liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta ja alueiden tasapainoista kehitystä.

Liikenneverkkojen päivittäiseen kunnossapitoon, ylläpitoon, parantamiseen ja liikenteen palveluihin käytettiin 979 milj. euroa. Liikennevirasto investoi väyläverkon kehittämishankkeisiin 584 milj. euroa. Suurimmat hankkeet ja v. 2013 käytetyt määrärahat olivat Pohjanmaan rata Oulun ja Seinäjoen välillä 139 milj. euroa, Kehärata 123 milj. euroa, E18 Haminan ohikulkutie 68 milj. euroa ja vt 8 Sepänkylän ohikulkutie 20 milj. €.

Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset

Liikennevirasto uudisti organisaationsa 1.7.2013. Uuden neljän toimialan varaan perustuvan organisaatiomallin tavoitteena on yhteistyön edistäminen, resurssien joustava yhteiskäyttö sekä osaamisen jakaminen ja syventäminen. Uudistuksen yhteydessä vahvistettiin viraston ydintehtäviä, karsittiin päällekkäisyyksiä, keskitettiin toimintoja, tehostettiin toiminnan ohjausta sekä selkiytettiin rooleja ja vastuita.

Maarakennusalan kustannustaso nousi maarakennuskustannusindeksillä mitattuna maltillisesti vain 0,8 %. Hoidon ja kunnossapidon osalta 1,7 % kustannustason nousu jäi kolmasosaan kahden edellisen vuoden nousuun verrattuna. Päälystetöiden kolme vuotta jatkunut voimakas (38 %) kustannustason nousu pysähtyi kääntyen 3,3 % laskuun. Hintatason laskun ja eduskunnan syksyllä myöntämän 25 milj. euron elvytysrahoituksen avulla maanteiden päälystysohjelmaa kyettiin pidentämään. Päälystämisen rahoitustarvetta lisää maanteiden huonontuvan kunnan kasvattama päivittäisen hoidon ja äkillisten vauriokorjausten tarve.

Liikenneviraston oman jäänmurtajan hankinta eteni ja sopimus murtajan toimittamisesta solmittiin vuoden 2014 puolella. Uusi murtaja korvaa vanhenevaa ja Liikenneviraston käytöstä poistuvaa jäänmurtokapasiteettia. Uuden murtajan hoitovarustamatoiminta kilpailutetaan erikseen. Tämä toimintamalli lisää jäänmurtokustannusrakenteen läpinäkyvyyttä sekä aitoa kilpailua ja sen odotetaan tuovan merkittävät kustannussäästöt nykyään korkeina pidettyihin kustannuksiin. Uusi murtaja käyttää polttoaineena dieseliä ja LNG:tä (nesteytetty maakaasu) ja se pystyy toimimaan myös ympärivuotisesti öljyntorjunta- ja hätähinaustehtävissä vaikeissakin avomeriolosuhteissa. EU on myöntänyt murtajan hankintaan TEN-tukea 24 987 778 €, jonka komissio maksaa murtajainvestoinnin etenemisen mukaan.

Arvio toiminnan tuloksellisuudesta ja sen kehittymisestä

Viraston tuloksellisuuden tärkein arviointiperuste on onnistuminen strategisten päämäärien saavuttamisessa. Uuden strategian neljä päämäärää ovat: toimivat kuljetusreitit edistävät kilpailukykyä, liikkuminen on helppoa ja turvallista, viraston toiminta on vastuullista, tehokasta ja innovoivaa sekä virasto on osaavien ihmisten erinomainen työpaikka. Kuljetusreittien toimivuutta edistettiin väyläverkon merkittävällä noin 584 milj. euron kehittämishankeohjelmalla. Sen sijaan hoidon ja ylläpidon jo ennestään niukan rahoituksen osotoivoiman väheneminen heikensi kuljetusreittien toimivuutta varsinkin alemmalla verkolla. Liikkumisen turvallisuuden edistämiseksi virasto onnistui hyvin ja myös liikenneonnettomuuksien määrät vähenivät. Viraston toiminnan tehokkuutta lisättiin tietojärjestelmien käytön tehostamisella, henkilöstön koulutuksella ja palvelujen hankintamenettelyjen uudistamisella. Innovaatiomittauksen hyvä tulos tarkoittaa palveluntuottajien näkevän viraston hankintaosaamisen kehittyneen merkittävästi. Työtyytyväisyystutkimuksen hyvä tulos osoittaa henkilökunnan arvostavan Liikennevirastoa hyvänä työpaikkana.

Liikenneviraston tuloksellisuuden tulevaisuuden näkymät ovat haasteelliset. Perusväylänpidon rahoituksen ostoarvon pitkään jatkunut väheneminen pakottaa priorisoimaan väylänpitoa liikenteellisesti tärkeimmälle verkon osalle. Tämä on alentanut palvelutasoa alemmalla verkolla ja tulee jatkossa tekemään saman keski-vilkkaalle verkon osalle, minkä voidaan ennakoida vaikuttavan tulevaisuudessa asiakastytyvyyteen. Sen sijaan isojen investointien osalta hankkeiden rahoitus on ollut riittävä niiden tehokkaaseen läpivientiin.

Palvelutason ennustettavissa oleva heikkeneminen on kriittinen kuljetuksista riippuvaisen elinkeinoelämän kilpailukyvyllä ja kuntien maankäytön kehittämiseksi. Heikkenevä palvelutaso tai puuttuva palvelu rapauttavat elinkeinoelämän kilpailukykyä ja maankäytön tehostamista.

Arvio vuoden 2013 toiminnan onnistumisesta

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) asettamista 18 tulostavoitteesta Liikennevirasto saavutti 11 kpl. Saavuttamatta jäi palvelukyvyn ja laadun, matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden, liikenneturvallisuuden ja ympäristön sekä toiminnan tehokkuuden tavoitteita. Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen heikkeni. Tyytymättömyys kohdistuu kesällä alemman tieverkon hoidon tasoon ja talvella alemman verkon lumenpoistoon ja liukkaudentorjuntaan. Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan heikkeni vain lievästi mutta jäi tavoitteesta.

Asiakastytyvyyden tulokset ovat hyvällä tasolla, mutta suunta on alaspäin. Asiakkaat kokevat tieliikenteen olosuhteiden huonontuneen pienissä taajamissa ja alemmalla verkolla. Sen sijaan tyytyväisyys junaliikenteeseen on valoisampi. Elinkeinoelämä esitti kritiikkiä lokakuussa käyttöön otettujen kuorma-autojen korotettujen mitta- ja painomääräysten tieverkolla kohtaamista rajoitteista, jotka jouduttiin asettamaan siltojen kantavuuden varmistamiseksi.

Henkilöstön tyytyväisyyden parantuminen tukee käsitystä viraston toiminnan vakiintumisesta ja uusien yhtenäisten toimintatapojen onnistuneesta käyttöönotosta. Peräti 47 henkilöä jatkoi työskentelyään virastossa henkilökohtaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen. Liikenneviraston saavutettua omat sisäiset tulostavoitteet henkilöstölle maksettiin vuoden 2013 toiminnan tuloksellisuuden mukainen tulospalkkio.

Hankintamenettelyjen uudistamiseksi toteutettiin pilotteja, joissa pyrittiin tuottavuutta edistäviin ratkaisuihin, testattiin hankinnan malliasiakirjojen toimivuutta, viestintäsuunnitelmaa ja kustannusten hallintaa. Hankintamenettelyjen kehittämällä saavutettiin merkittäviä säästöjä usean hankkeen toteutuksessa.

Liikenneviraston arviointi virastouudistuksen näkökulmasta

LVM:n teettämässä arvioinnissa tehtiin johtopäätöksiä useasta näkökulmasta. Virastouudistuksella tavoitellun toiminnan vaikuttavuuden lisäämisessä suunta on oikea, mutta ei vielä näy tavoitellussa määrin loppukäyttäjille ja asiakkaille. Evaluoinnissa päädyttiin kuuteen kehittämissuositukseen, jotka koskevat ministeriön ja viraston välistä yhteistyötä, viraston vanhojen taustaorganisaatioiden vaikutuksen häivyttämistä, talous- ja tietojärjestelmien riskejä, viraston tuloksen mittaamista, ELY-keskusten ja viraston välisen roolin epäselvyyttä ja viestinnän tehostamista.

Virastouudistus vahvisti liikennejärjestelmän näkökulmaa kansallisella tasolla, mutta aluetasolla vaikutus on vielä epäselvä. Tilanteen parantamiseksi tulee aluetasolla vahvistaa ELY-keskusten ja Liikenneviraston asiantuntijoiden välistä yhteistyötä. Hankaluutena on ohjauksen yhteensovittaminen työ- ja elinkeinoministeriön vastatessa ELY-keskusten resurssiohjauksesta ja Liikenneviraston substanssiohjauksesta. Lisäksi on tarpeen edelleen kehittää Liikenneviraston ja ELY-keskusten välistä työnjakoa. Liikenneviraston keskeiset asiakkaat ja sidosryhmät ovat tyytyväisiä uudistukseen ja kokevat asiakaslaadun parantuneen erityisesti yhden luukun periaatteen kautta.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

1.2.1.1 Liikenneviraston rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Liikenneviraston roolina oli tukea liikenne- ja viestintäministeriötä (LVM) hallinnonalalle asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Tulossopimuksessa tämä rooli täsmennettiin seuraavasti:

1. Liikenneviraston toiminnan tavoitteena on toimivien ja turvallisten matka- ja kuljetusketjujen varmistaminen, joukkoliikenteen edellytysten parantaminen sekä ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvien liikenteen haittavaikutusten vähentäminen.
2. Liikennevirasto on aloitteellinen liikennejärjestelmän kehittäjä. Toiminnan tuloksellisuutta parannetaan hyödyntämällä uuden teknologian mahdollisuuksia liikennejärjestelmän toimivuuden tehostamiseksi, uudistamalla toimintatapoja ja hallinnon rakenteita sekä kehittämällä osaamista yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.
3. Liikenneviraston tehtävänä on liikenne- ja viestintäministeriön harjoittaman liikenne- ja viestintäpolitiikan ja sen hyväksymien strategioiden mukaisesti vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävästä kehitystä. Virasto toteuttaa liikennepoliittisen selonteon mukaisia toimenpiteitä liikenne- ja viestintäministeriön johdolla laaditun toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Virasto hyödyntää uutta tekniikkaa älyliikenteen strategian mukaisesti.

Liikennevirasto varmisti toimivat, turvalliset ja ympäristöystävälliset matka- ja kuljetusketjut (rooli 1)

Liikennevirastossa laadittiin matkojen ja kuljetusten osalta asiakastarveanalyysit, jotka tuottavat kokonaisnäkemyksen siitä, kuinka hyvin liikennejärjestelmä palvelee asiakkaiden nykyisiä ja tulevia tarpeita. Analyysit toteutettiin alkuvuodesta 2013 ensimmäistä kertaa ja niitä päivitetään vuosittain siten, että ajantasaiset analyysit ovat aina käytettävissä alkuvuodesta. Elinkeinoelämän ja kansalaisten tyytyväisyyttä selvitetään kahden vuoden välein tehtävällä kyselytutkimuksella.

Liikennejärjestelmän tilaa ja kehittymistä seurataan sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla. Liikennevirasto on aktiivinen alueellisessa toiminnassa yhteistyössä ELY-keskusten, maakuntaliitojen ja isojen kaupunkiseutujen kanssa. Suunnittelun toimintamalleja ja sisältöä kehitettiin tiiviissä yhteistyössä liikenteen ja maankäytön vastuullisten toimijoiden kanssa. Kuntien ja yritysten kanssa laadituilla aiesopimuksilla luotiin yhteistä tahtotilaa ja priorisoidaan osallisten tarpeita. Joukkoliikenne, liikenneturvallisuus ja ympäristöasiat olivat keskeisiä näkökulmia valmistelussa.

Liikennevirasto osallistui hallinnonalalla kehitystyöhön tieliikenneonnettomuuksissa vakavasti loukkaantumisen tilastoinnin kehittämiseksi, jotta saataisiin entistä parempaa tietoa ihmisten terveydenmenetyksistä ja eväitä niiden ehkäisemiseen. Määrittelytyö jatkuu vuonna 2014.

Liikennevirasto kehitti liikennejärjestelmää parantamalla toiminnan tuloksellisuutta (rooli 2)

Liikennevirastolla on tavoitteellinen tutkimus- ja kehittämisohjelma. Valtaosa tutkimushankkeista toteutetaan usean osapuolen konsortioissa, joihin saadaan lisääntyvässä määrin kansainvälistä tutkijapanosta. Liikennevirasto osallistuu hallinnonalan TEAS (tutkimus, ennakointi, arviointi ja seuranta) -toimintaan

LVM:n koordinoiman Fintripin (Liikenteen osaamis- ja innovaatioverkosto) ja hallinnonalan TEAS-ryhmän kautta.

Liikenteenohjausjärjestelmien uudistamishankkeessa (LOU) hyödynnettiin keskeisiä älyliikenteen ja uuden teknologian sovelluksia, mm. kehittämällä liikennejärjestelmän tilannekuva, integroimalla tieliikenteen ohjausjärjestelmiä sekä ottamalla käyttöön öljytankkereiden reitintarkistus -menettely. Rautatieliikenteessä otettiin käyttöön sähköinen rataverkon kapasiteetin hallintajärjestelmä. Meriliikenteen ilmoitusjärjestelmän (Portnet) uudistus eteni kohti kansallista sähköistä yhden palvelupisteen periaatteella toimivaa ilmoitusjärjestelmää National Single Window (NSW) yhteistyössä mm. tullin kanssa.

Liikenneviraston ja rakennusalan yhteinen panostus rakennusalan strategisen huippuosaamisen keskittymässä RYM Oy:ssä on tuottanut tulosta infra-alan tietomallin käyttöönotossa ja yhteisissä toimintavaoissa. Hankkeessa on luotu ensimmäiset infra-alan mallinnusvaatimukset ja mallinnusta tukeva nimikkeistö. LandXML:ään perustuva inframodel 3 tiedonsiirtoformaatti on saanut kansainvälisen statuksen alan standardisoinnista vastaavasta BuildingSMART organisaatiossa. Liikenneviraston tarkoitus on siirtyä hankesuunnittelussa tietomallin käytön vaatimiseen ja mallin käytön hyödyntämiseen rakentamisessa. Tietomallin avulla hallitaan väylärakenteiden elinkaarta.

Liikenteen uusien ja innovatiivisten sujuvuus- ja kelinseurantamenetelmien (FMD-Sujuva ja FCD-Keli) kehittäminen, pilotointi ja palvelun hankinta etenivät suunnitellusti. Matkapuhelimiin perustuva liikenteen seurantajärjestelmä SUJUVA otetaan käyttöön keväällä 2014. Tieliikenteen julkinen tilannekuva otetaan käyttöön vuoden 2014 alussa ja sitä laajennetaan rautatieliikenteeseen vuoden 2014 aikana. Rajaliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta lisäämään käynnistettiin FITSRUS -pilottipalveluiden toteuttaminen sekä raja-liikenteen vuoronumerojärjestelmän käyttöönoton valmistelu.

Liikennevirasto on osallistunut aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön ITS-direktiivin mukaisten palveluiden määrittelyssä ja direktiivin mukaisten ilmaisten turvatietojen innovatiivisen jakelun kehittämisessä.

Liikennevirasto ylläpiti liikenteen palvelutasoa ja toteutti liikennepoliittisen selonteon toimia (rooli 3)

Liikenneviraston asiantuntijat ovat osallistuneet aktiivisesti ministeriön käynnistämiin liikennepoliittisen selonteon linjauksia tarkentavien strategioiden ja toimintamallien laatimiseen, joilla selonteon mukaista uudistettua liikennepoliittikkaa viedään käytäntöön.

Palvelutasolähtöistä suunnittelua ja päätöksentekoa on testattu ja kehitetty kymmenessä liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja yhteysväliselvityksessä. Valtakunnallisella tasolla palvelutasojattelu näkyy vahvasti mm. lentoliikennestrategian lähestymistavassa. Yhteistyö aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvan laadinnasta on käynnissä useiden eri ministeriöiden kanssa. Kevään aikana valmistui tausta-aineistoa liikenneverkkojen luokittelun uudistamistyölle palvelutasojattelun pohjalta. Ratapihojen kehittämiselvitys valmistui.

Rautatieliikenteen täsmällisyys on parantunut etenkin Helsingin seudun lähiliikenteessä, jossa radanpidosta aiheutuneita myöhästymisiä on ollut erittäin vähän. Kaukoliikenteessä routavauriot sekä ratatyöt ovat aiheuttaneet jonkin verran enemmän myöhästymisiä kuin edellisenä vuonna. Routakorjausten aikataulutuksessa on huomioitu rataosan liikenteellinen vaikuttavuus.

Helsingin seudun lähiliikenteessä ja kaukoliikenteessä otettiin käyttöön häiriönhallinnan uusi ohjeistus, joka on laadittu yhteistyössä Liikenneviraston ja VR:n kesken. Ohjeistuksen myötä on ensimmäistä kertaa muodostettu yhdessä asiantuntijoiden kesken etukäteen liikennöintimallit erilaisiin häiriötilanteisiin.

Matkustajainformaation asiakastytyvääisyyttä selvittäneen tutkimuksen mukaan 80 % matkustajista arvioi asemien tiedotusjärjestelmien tason hyväksi tai erittäin hyväksi. Matkustajainformaation tason koetaan parantuneen.

Kaupallisen meri- ja rautatieliikenteen turvallisuus on tavoitteiden mukainen. Tieliikenteenkin turvallisuus on parantunut. Tieliikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä väheni 10 % ja kuolleiden määrä 3 %. Tieliikenteen turvallisuussuunnitelman toimenpiteitä edistettiin ennen kaikkea useiden ohjeiden laatimisella sekä osallistumalla poikkihallinnolliseen liikenneturvallisuustyöhön.

Rautatieliikenteen turvallisuuden kehittämiseksi laadittiin toiminnalliset määrittelyt ja käynnistettiin rautatieliikenteen poikkeamanhallintajärjestelmän (sisältää kirjaukset, analysoinnin, jatko-toimenpiteiden määrittelyn ja seurannan) hankinta.

Turvallisuusjohtamisjärjestelmävalmistelu on käynnistynyt meri- ja tieliikenteen osalta. Älyliikennestrategian ja tieliikenteen turvallisuussuunnitelman mukainen automaattisen nopeusvalvonnan laajennus jäi tuleville vuosille, kuitenkin olemassa olevan valvontaverkon käytettävyyttä alettiin parantaa langattomalla tiedonsiirrolla. Poikkihallinnollisessa yhteistyössä ELY-keskusten L-vastualueet ovat ottaneet roolin alueellisen liikenneturvallisuustyön koordinoijina. Liikennevirasto on tukenut valtakunnallisen poikkihallinnollisen liikenneturvallisuustavoitteen kehitystyötä ml. panostus indikaattorijärjestelmän tietotuotantoon.

Liikenteen hiilidioksidipäästöt vähenivät Tilastokeskuksen tuoreimman julkistuksen (12.12.2013) mukaan vuonna 2012 noin 4 % verrattuna vuoteen 2011. Suomen kasvihuonekaasupäästöt kokonaisuudessaan olivat vuonna 2012 alhaisimmalla tasolla sitten vuoden 1990. Kokonaispäästöt alittivat Kioton pöytäkirjan ensimmäisen velvoitekauden vuosittaisen keskimääräisen tavoitetaso noin 14 prosentilla. Liikenneviraston ja ELY-keskusten toimintaan liittyvät päästöjä vähentävät toimet ovat edistyneet suunnitellusti.

Pohjavesien pilaantumisriskiä vähennettiin maantieverkolla väylänpidon toimin yhteensä 10,7 km matkalla. Pohjavesisuojausja valmistui 7,6 km tieverkon kehittämishankkeiden yhteydessä. Pohjavesiriskejä vähennettiin muilla toimilla 3,1 km matkalla kunnostamalla vanha kaatopaikka ja vaihtamalla liukkaudentorjuntasuola kaliumformiaattiin Is-hoitoluokan tiellä.

EU-meluselvityksiin pohjautuva meluntorjunnan toimintasuunnitelma valmistui. Siinä nimettiin 58 kohdetta, joiden meluhaittoja esitetään vähennettäväksi kiskonhionnalla, hiljaisilla päällysteillä, nopeusrajoituksilla sekä melusteillä. Toimenpiteiden kustannusarvio kohoaa 154 milj. euroon. Maanteiden ja rautateiden kehittämishankkeiden yhteydessä toteutetulla meluntorjunnalla suojattiin 3 430 asukasta, josta 100 radanpidon toimin.

1.2.1.2 Liikenneviraston toimet toiminnan painopisteissä (9 kpl)

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) harjoittama liikennepolitiikka tähtää kasvun, kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin tuottamiseen ja tukemiseen koko Suomessa. Liikennepolitiikka on osa yhteiskuntapolitiikkaa. Liikennevirastolle nimetyillä 9 painopisteellä tuetaan ministeriön vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

1. Uuden liikennepolitiikan toteuttaminen

Liikennevirasto toteutti uutta liikennepolitiikkaa mm. kehittämällä ja testaamalla toimintatapoja ja tuomalla asiantuntemuksensa liikenne- ja viestintäministeriön vetämiin liikennepoliittisen selonteon jatkoselvityksiin. Virasto sovelsi uutta liikennepolitiikkaa ELY-keskusten ohjaukseen ja viraston uusien toimintamallien luomiseen. Virasto valmisteli ehdotuksen perusväylänpidon suunnitelmaksi vuosille 2014–2017. Suunnitelma perustuu hallituksen voimassa olevaan kehyspäättökseen ja oli tarkoitettu mm. pohjaksi vuoden 2014 talousarvioesityksen laadintaan. Virasto tuki viestinnällään muutosten toimeenpanoa sekä uuden liikennepolitiikan jalkauttamista.

2. Liikenneturvallisuuden parantaminen ja poikkihallinnollinen yhteistyö

Liikennevirasto toimi aktiivisesti hallinnonalojen välisen liikenneturvallisuusyhteistyön parantamiseksi. Viraston asiantuntijat valmistelivat yhdessä LVM:n ja Trafin kanssa poikkihallinnollisen yhteistyön käsitteistöä, tavoitteita ja mittareita ministeriöiden yhteisessä tulosohjauksen kehittämishankkeessa. Yhteisten tavoitteiden ja mittareiden käyttö konkretisoituu alueellisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa ja Liikenneviraston poikkihallinnollisessa yhteistyössä mm. poliisin kanssa. Liikenneviraston ELY-keskuksille asetettiin toiminnallisiin tulostavoitteisiin sisältyi tavoite liikenteen turvallisuuden parantamisesta. Tavoitteen onnistumista mitattiin liikenneturvallisuusvaikutusten lisääntymisellä (=vältettyjen vakavien onnettomuuksien laskennallinen määrä), tapahtuneiden henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrällä ja poikkihallinnollisella liikenneturvallisuusyhteistyöllä. Liikennevirasto on käynnistänyt turvallisuusjohtamisjärjestelmien kehittämisen viraston tie- ja vesiväylätoiminnoille. Operatiivisessa liikenteenhallinnassa poikkihallinnollista yhteistyötä kehitettiin Poliisin, Pelastuslaitoksen ja merellisten toimijoiden (METO) kanssa.

3. Hankintamenettelyn suunnittelun ja toteuttamisen kehittäminen ja hankehallinta

Liikennevirasto julkaisi "Hankinnan ohjeistus" -palvelussa hankintamenettelyt kattavan ohjeistuksen, jossa on huomioitu sekä hankintalain että erityisalojen hankintalain vaatimukset. Uutta allianssimallia on käytetty ja kehitetty edelleen vt 12 Tampereen rantaväylän toteutuksessa. Liikennevirasto julkaisee internet-sivuillaan hankintaohjelmat kuukausittain toimittajamarkkinoille. Hankintojen kustannusarvioita ja saatuja tarjoushintoja seurataan säännöllisesti ja tietoja toimitetaan kustannushallintaohjelmistoa varten. Yhteistyötä infra-alan ja Kuntaliiton kanssa on tehty yhteisten ohjeiden laatimiseksi. Kehittämishankkeiden henkilöresurssseja on vahvistettu rekrytoimalla projekti-insinöörejä ja hankeconrollereita projektin- ja taloudenhallinnan varmistamiseksi. Urakoiden hallintaan on laadittu toimintamalleja ja prosessikuvauksia.

Liikenneviraston onnistumista hankinnan kehittämisessä ja toimittajamarkkinoiden hallinnassa kuvaa parhaiten palveluntoimittajien hallinnolliselle johdolle ja työmaajohdolle suunnatun innovaatiotutkimuksen hyvä tulos 69,7 pistettä. Innovaatiomittauksella arvioidaan Liikenneviraston hankintaosaamista, yhteistyökykyä ja verkostotaitoja. Tulos parani merkittävästi edellisestä vuodesta.

Liikenneviraston omistukseen tulevan jäänmurtajan hankinta kilpailutettiin, mutta hankintapäätös siirtyi vuoden 2014 puolelle vakuusjärjestelyissä ilmenneiden ongelmien vuoksi. Oma murtaja mahdollistaa ope-roinnin kilpailuttamisen ja toimintamallin uskotaan tuovan valtiolle merkittävät säästöt.

Hankkeiden kustannusarvioiden pitävyyden varmistamiseksi kehitettiin investointihankkeiden raportointi-välinettä, järjestettiin valtuusseurannan ja raportoinnin koulutustilaisuuksia ja uudistettiin johdon rapor-tointia. Viraston organisaatiouudistuksessa muodostettiin talous ja tulosohtaus – osasto, johon koottiin talous-, tulosohtaus- ja controller-työtä tekevät asiantuntijat tavoitteena tehostaa laskentatoimea, edistää viraston yhteisiä toimintatapoja sekä taloushallinnon ja substanssityön vuoropuhelua.

4. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Liikennevirasto nimesi vuodelle 2013 neljä ensisijaista sisäisen valvonnan kehittämiskohdetta: liikennevi-raston johtamisen kehittäminen, henkilöresurssien hallinnan parantaminen, taloudenpidon puutteiden kor-jaaminen sekä riskienhallintaohjeistuksen käytäntöön vieminen. Näiden teemojen alla käynnistettiin ja saa-tiin valmiiksi useita toimenpiteitä ja osa valmistuu vuoden 2014 puolella.

Organisaatiouudistus vaikutti merkittävästi sisäisen valvonnan parantamistoimiin, osaltaan edistäen ja osaltaan hidastaen. Riskienhallinnan kehittämistyön organisaatiouudistus suurelta osin keskeytti, kuitenkin toimialoilla riskienhallinnan kehittämistyötä vietiin eteenpäin.

Liikenneviraston toimialojen sekä ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden puolivuotis- ja vuosikatsauksissa on raportoitu tulosityksiköiden sisäisen valvonnan kehittämistoimia ja riskienhallintaa.

Tulosyksiköiden riskienhallintasuunnitelmiin on nimetty avainriskit ja operatiiviset riskit sekä linjattu niiden hallinta. Ohjausta vaativat asiat on käsitelty viraston johtoryhmässä.

5. Toimintatapojen uudistaminen ja tuottavuuden parantaminen

Toimintajärjestelmään on nyt kuvattu viraston keskeisimmät prosessit ja niihin liittyvät ohjeet ja asiakirjamallit. Jokainen prosessin kuvaus on ollut iso kehittämisponnistus - kolmen viraston käytännöistä Liikenneviraston yhteiseksi toimintatavaksi. Jatkossa prosesseja tarkastellaan vuosittain kehittämistarpeiden tunnistamiseksi viraston kehittämisen vuosikellon mukaisesti.

Kansalliset tietotuotteet on tunnistettu ja toimenpiteet tietojen avaamiseksi Liikenneviraston lataus- ja katselupalvelun kautta avoimen datan periaatteiden mukaisesti on käynnistetty. Toimenpiteet Digiroad-aineiston muuttamiseksi maksuttomaksi on toteutettu ja aineisto on maksutonta 1.1.2014 alkaen. Tietovarastoja on liitetty Liikenneviraston yleiseen raportointiportaaliin, josta niiden tiedot ovat Liikenneviraston ja sidosryhmien asiantuntijoiden käytettävissä itsepalveluperiaatteella. Uusia verkkopalveluja on kehitetty yhteistyössä sidosryhmien kanssa esim. liikennejärjestelmä.fi. Haasteena tavoitteen toteutumisessa on ollut mm. Liikenneviraston ja ELY-keskusten käytettävissä olevien henkilöresurssien niukkuus.

6. Toimivat matka- ja kuljetusketjut

Matkaketjut toimivat Suomessa melko hyvin. Asiakastutkimusten perusteella 70 % vastaajista on tyytyväisiä matkojensa toimivuuteen ja turvallisuuteen, kuitenkin autoilijoiden tyytyväisyys teiden kuntoon ja talvikunnossapitoon on heikentynyt. Teiden kunto on ylläpitoresurssien niukkuuden vuoksi heikentynyt alemman verkon ohella nyt myös keskivilkkaalla tieverkolla. Tyytyväisyys joukkoliikenteeseen on keskimäärin samalla tasolla kuin autoiluun, mutta se vaihtelee alueittain merkittävästi riippuen palvelutarjonnasta. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta parannettiin mm. käynnistämällä valtakunnallinen yhteinen lippu- ja maksujärjestelmähanke. Helsingin seudulla tyytyväisyys paikallisjunaliikenteen täsmällisyyteen on parantunut merkittävästi. Lähijunaliikenteen täsmällisyyden kehittämistoimet tuottivat tulosta, turvalaitevikoja oli aiempaa vähemmän ja ratatöiden järjestelyissä onnistuttiin hyvin. Tyytyväisyys jalankulunolosuhteisiin on samalla tasolla kuin autoiluun tai joukkoliikenteeseen, kuitenkin pyöräilyn olosuhteisiin ollaan melko tyytymättömiä.

Elinkeinoelämän edustajien tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen ja turvallisuuteen on kokonaisuutena edelleen hyvällä tasolla mutta tyytyväisyys väylien palvelutasoon selvästi alempi ja tyytyväisyys vaihtelee merkittävästi liikennemuodoittain. Tiekuljetuksiin ollaan pääosin tyytyväisiä metsäteollisuutta lukuun ottamatta. Kehittämistarvetta on talvikuljetusolosuhteissa ja turvallisuudessa. Ammattiautoilijat kokevat erityisesti päällysteiden kunnon heikentyneen merkittävästi. Tiestöllä on alkanut myös liikkua aiempaa suurempaa kuorma-autokalustoa massoja ja mittoja koskevan asetusmuutoksen myötä. Huonokuntoisten siltojen suojelemiseksi asetetut uudet paino- ja alikulkurajoitukset kuitenkin vaikeuttivat merkittävästi kalustoinvestointien hyödyntämistä. Asetusmuutoksella tavoiteltavien kustannus- ja ympäristöhyötyjen saaminen edellyttää siltojen vahvistamista ja alikulkujen korottamista sekä tierakenteiden vahvistamista, joihin tarvitaan tämän hetken arvioiden mukaan noin 400–450 milj. euroa lisärahoitusta. Liikenteelle tulevan hyödyn varmistaminen tapahtuu viiveellä, koska tarvittavaa rahoitusta ei saatu.

Tyytyväisyys kauppamerenkulun väyliin on hyvällä tasolla. Talvella 2013 meriliikenne sujui hyvin. Liikenneviraston asettama tavoite palveluntuottajilleen on, ettei alusten keskimääräinen odotusaika saisi ylittää 3½ tuntia. Tavoite jäi niukasti saavuttamatta keskimääräisen odotusajan kohotessa 3 tuntiin 42 minuuttiin, kuitenkin ilman odotusta läpi päässeiden alusten 94,2 % osuus ylitti reilusti 90 % vaatimustason. Yhteistyö ruotsalaisten kanssa sujui hyvin, mikä näkyi myös jäänmurron kustannustehokkuudessa ja kokonaiskustannuksissa. Rautatiekuljetuksiin liittyy eniten tyytymättömyyttä, ongelmia nähdään erityisesti kustannustehokkuudessa mutta myös täsmällisyydessä ja talvikuljetusolosuhteissa. Routavauriot ja ratatyöt ovat aiheuttaneet myöhästymisiä.

7. Ympäristöhaittojen hillintä

Liikenneviraston ympäristötoimintalinjan luonnos lähetettiin laajalle kommenttikierrokselle joulukuussa LVM:n julkistettua Liikenteen ympäristöstrategian 2013–2020. Ympäristötoimintalinjaus viimeistellään saatujen kommenttien pohjalta ja viedään johdon hyväksyttäväksi alkuvuodesta 2014. Liikenneviraston ympäristöohjelman valmistelu käynnistettiin syksyllä 2013, ja sen valmistuu kesään 2014 mennessä.

Kesällä 2013 valmistui EU-meluselvityksiin pohjautuva meluntorjunnan toimintasuunnitelma. Siinä esitetään yhteensä 58 kohdetta, toimenpiteiden toteuttamisen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 154 milj. €.

Väyläverkon kehittämishankkeiden yhteydessä sekä perusväylänpidolla pienennettiin pohjavesien pilaantumisriskejä ja vähennettiin liikenteestä aiheutuvia meluhaittoja.

8. Varautuminen

Liikenneviraston valmiustoimikunta kokoontui vuosineljänneksittäin käsittelemään strategisen tason turvallisuus- ja varautumiskysymyksiä. Käytännön tason suunnittelun teki kuukausittain kokoontuva turvallisuus- ja varautumistyöryhmä tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten valmiustoimikuntiin, liikenteen turvallisuusvirastoon, liikenne- ja viestintäministeriöön, Ilmatieteenlaitokseen, Huoltovarmuuskeskuksen vesi- ja maakuljetuspooliin, rakennuspooliin ja puolustusvoimiin.

Poikkeusoloihin varauduttiin varasiltakaluston ja varalaskupaikkojen osalta yhteistyössä ELY-keskusten ja puolustusvoimien kanssa. Varasiltakalustolla korvataan siltayhteyksiä onnettomuuksien ja uusien siltajen rakentamisen yhteydessä. Kainuun Prikaatin alueelle perustettiin varasiltavarasto, johon kootaan alueen kalusto. Ilmavoimat harjoittelivat maanteiden varalaskupaikoilla oman suunnitelmansa mukaisesti ja tienpitäjä tuki harjoituksia kunnossapidon ja uudelleenpäällistysten ajoituksella.

Huoltovarmuuden tukemiseksi perustettiin alueelliset logistiikkatoimikunnat, joita tukevat useat alan toimijat sekä ministeriöt (LVM, TEM ja PM). Tietojärjestelmävarautumisen (TIVA) toimintamalli laajeni alueelliseen varautumiseen sisältäen myös yhteydet energiahuoltoon, finanssialalle sekä valtakunnallisiin ja alueellisiin viranomaisiin.

Majakoiden pelastussuunnitelmia käytiin läpi aluepelastuslaitosten kanssa ja useisiin majakoihin tarjottua vapaata pääsyä jouduttiin rajoittamaan poistumistievaatimusten vuoksi.

Liikennevirasto osallistui suuriin yksittäisiin harjoituksiin mm. Loviisa13 ydinpäästöharjoitus, Jokisyrjän varasillan rakennus sekä valtionhallinnon suuriin VALHA13- ja T13TO -harjoituksiin sekä SARgent Orange meripelastusharjoitukseen.

9. Inhimillisen pääoman kehittäminen

Liikennevirasto teki vuoden 2012 lopulla inhimillisen pääoman suunnitelman, jota on toteutettu osana oman toiminnan kehittämistä ja henkilöstötyön painopisteitä. Esimiestyötä on tuettu esimiespäivillä, -foorumeilla ja -arvioinneilla sekä organisaatiomuutoksessa. Osana organisaatiomuutosta saatiin koulutustukea, jolla on tuettu esimerkiksi esimiesten koulutusta sekä työyhteisövalmennusta. Tehtäväkiertoa on käytetty hyväksi muuttuneissa tehtävissä ja osana henkilön osaamisen kehittämistä. Vuoden 2013 aikana toteutui 16 tehtäväkiertoa, joista saatu palaute oli positiivista.

Loppuvuoden aikana viimeisteltiin strategiatyö ja toteutettiin organisaatiokulttuurin kuvaus. Tätä vaihetta seurasi arvojen kirkastamisen valmistelu, joka saatetaan loppuun keväällä 2014. Vuosittaisella työtyytyväisyys-tutkimuksella seurataan arvojen toteutumista ja arvioidaan tuloksia. Tuloksista nousevien kehitystarpeiden jatkokäsittely tehdään sovittujen periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Hyvän henkilöstöpolitiikan käytäntöjen valmistelu aloitettiin loppuvuodesta osana strategiatyötä.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen (mom. 31.30.43)

Liikenneviraston tehtäviin kuuluu meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) perusteella myönnettävien valtion tukien käsittely. Lain tavoitteena on turvata lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyky kansainvälisessä liikenteessä sekä huoltovarmuus kriisitilanteessa Suomen lipun alla liikennöivällä tonnistolla. Nykyistä lakia on sovellettu vuoden 2008 alusta lukien, tuen laajentues- sa vielä vuoden 2009 alusta laissa määritellyillä edellytyksillä koskemaan myös kotimaan meriliikenteessä toimivia lastialuksia.

Määrärahaa vuodelle 2013 oli varattu 81 milj. euroa, ylitysluvan jälkeen 85,15 milj. euroa. Tukea haettiin yhteensä 86,38 milj. euroa ja maksettiin 84,96 milj. euroa, eli runsas 6 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Matkustaja-alusten saaman tuen (n. 60 %) ja lastialusten saaman tuen (n. 40 %) kesken tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna noin kahden prosentin suuruinen suhteellinen muutos matkustaja-alusten hyväksi. Järjestöjen sopiman ns. sekamiehityksen käyttö lastialuksilla on lisääntynyt jonkin verran kolmen viime vuoden aikana. Kyseisen seikan vaikutusta määrärahatarpeen kehitykseen ei näin lyhyen ajan perusteella voi luotet- tavasti arvioida. Vaikka sekamiehitys toisaalta vähentää hieman miehistökustannuksia, sekamiehityksen käytön arvioidaan vaikuttavan osaltaan myös siihen, että uusia aluksia tuodaan Suomen lipun alle.

Vuonna 2013 maksetut tuet - momentti 31.30.43		
	Tukikausi	Tuki, euroa
Lastialustuki	2012 loppuvuosi	16 805 400
Matkustaja-alustuki		23 651 662
Lastialustuki	2013 alkuvuosi	17 394 517
Matkustaja-alustuki		27 111 144
Yhteensä	1.7.2012-30.6.2013	84 962 723

Kauppa-alusluettelosta poistettiin vuonna 2013 yhteensä kolmetoista alusta. Kaikki poistettiin ulosliputuk- sen vuoksi. Uusia aluksia kauppa-alusluetteloon merkittiin vuonna 2013 yhteensä kahdeksan.

Maksetut kauppamerenkulun tuet, luetteloon merkityt alukset			
	2013	2012	2011
Tuet yhteensä (milj.euroa)	84,960	78,774	77,969
Alusten bruttovetoisuus (tonnia)	1 474 041	1 570 376	1 402 798
Aluksia vuoden lopussa (kpl)	111	116	109
Alusten keski-ikä (vuotta)	20,3	19,3	19,9
Ulkomaan meriliikenteen henkilötyömäärä (htv)			5 284
Edellisestä suomalaisten osuus-%			93,0

Kauppa-alusluettelossa oli vuoden 2013 lopussa 94 (100 v. 2012) lastialusta ja 17 (16) matkustaja-alusta. Luetteloalusten keski-ikä oli 20,3 vuotta, bruttovetoisuus 1 474 041 ja nettovetoisuus 623 899 tonnia. Vuon- na 2013 kauppa-alustukiasioissa käsiteltiin 390 hakemusta. Asioiden käsittelyyn käytetään Liikenneviras- tossa kolme henkilötyövuotta.

Lästimaksuavustukset (mom. 31.30.50)

Määräraha käytetään lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammat- saan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Vuosittainen avustusmäärä on sidoksissa edeltävänä vuonna aluksilta kerättyyn lästimaksuun. Vuonna 2013 avustuksia maksettiin 970 000 euroa, mikä määrä oli noin 30 000 euroa edellisvuotta enemmän. Avustukset jaettiin seuraavasti: Merimiespalvelutoimisto 60,10 %, Meripelastusseura 30,41 %, Merimieskirkko 6,70 %, Ålands Sjöräddningssällskap 1,24 %, Luotsikirjasto 1,24 % ja Kalajoen seurakunta 0,31 %.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Liikennevirastolla oli kaksi toiminnallista tulostavoitetta, jotka mittaavat toiminnan tuottavuutta. Toteutumat ovat tilinpäätösvaiheessa ennusteita ja lopulliset luvut laskee Tilastokeskus kesällä 2014. Liikenneviraston tuottavuusmittarit ovat yhdistelmiä vanhojen virastojen mittareista. Kunkin liikenneverkon tuotosta painotetaan niiden tuottamiseen käytettyjen kulujen suhteessa. Panoslaskelmassa huomioidaan toiminnan kulut –nimisen tiliryhmän kulut, jotka sisältävät poistot. Vuoden 2013 kulujen deflaatio on tehty liikenne- ja viestintäministeriön ohjeistamilla kertoimilla: palkat 1,8 %, muut kulut 1,5 % ja poistot 0,9 %.

Toiminnan tuottavuus	Tavoite 2013	Toteutuma enn. 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	1,0	0,9	0,4	6,0
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	0,2	5,4	2,9	1,3

Ennustelaskelmien perusteella Liikenneviraston kokonaistuottavuus kasvoi 5,4 % ja työn tuottavuus 0,9 %. Kokonaistuottavuuden tavoite saavutettiin ja tuottavuuden parantuminen aiheutui pääosin poistojen pienemisestä vertailuvuoteen nähden. Tuotoksessa ei juuri tapahtunut muutosta. Työn tuottavuus kasvoi 0,9 %, mutta 1,0 % tavoite jäi saavuttamatta. Tavoitetta ei saavutettu etupainotteisten rekrytointien takia.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriö ei asettanut virastolle edellisvuosien tapaan toiminnan taloudellisuutta kuvaavia tavoitteita, eikä seurattavia mittareita. Liikenneviraston toiminnan taloudellisuutta voidaan kuitenkin mitata kunkin liikenneverkon osalta väylänpidon kustannusmittareilla. Pääoman korkokustannukset on laskettu 1,2 % korkokannan mukaan väyläomaisuuden keskiarvosta.

Toiminnan taloudellisuus	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Kustannukset, euroa/maantiekilometri (78 093 km)	14 007	17 713	14 340
Kustannukset, euroa/ratakilometri (5 944 km)	82 037	105 580	90 978
Kustannukset, euroa/kauppamerenkulun väyläkilometri (3 961 km)	4 791	5 054	5 215

Tienpidon kustannuksissa suhteessa tiekilometreihin huomioitiin kaikkien Liikenneviraston talousarviotili-
en tienpitoon liittyvät kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu tieomaisuuden poistot sekä
pääoman korkokulut. **Radanpidon** kustannusten laskelmassa on huomioitu radanpidon sekä kehittämismo-
menttien kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu rataomaisuuden poistot ja pääoman kor-
kokulut. **Kauppamerenkulun** laskelmat on tehty siten, että kustannuksiin on sisällytetty kauppamerenkulun
väylien ylläpidon kustannukset ja ne on jaettu väyläkilometreillä. Kustannukset sisältävät kauppamerenku-
lun kokonaiskustannukset poisto- ja korkokuluineen pl. väylien ja kanavien pääomakustannukset.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan laskelmat käsittävät julkisoikeudelliset ja liiketaloudelliset suoritteet, rata- ja väylä-
maksun sekä Saimaan kanavan lupamaksun.

Toiminnan kannattavuus	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	98	93	84
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	153	160	109
Yhteisrahoitteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	11	31	20

Liikennevirastossa on käytössä Sampo-toiminnanohjausjärjestelmä, joka tarkoittaa Liikenneviraston sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) liikenne ja infrastruktuuri -vastualueiden toimintaa tukevaa tietojärjestelmää. Se käsittää viraston suunnittelun ja ohjauksen, hanke- ja projektihallinnan sekä resurssien, sopimusten ja sidosryhmätietojen hallinnan. Liikennevirastossa on käytössä Sampoon sisältyvä työajanhallintajärjestelmä, joka sisältää työajan suunnittelun ja seurannan, ja jonne koko viraston henkilöstö kirjaa työaikansa.

Liikennevirastossa on käytössä kustannuslaskentajärjestelmä, joka hyödyntää taloudenohjaus- ja Sampo-järjestelmistä saatavia tulo- ja menotapahtumia sekä tehtäville kirjattuja työaikatietoja. Kustannuslaskenta tapahtuu Cognos-kustannuslaskentajärjestelmässä vuosittain tarkistettavien laskentasääntöjen perusteella, ja säännöt pitävät sisällään myös yhteiskustannusten vyörytyksen. Laskentamalli ja sitä tukeva järjestelmä mahdollistavat tuottojen ja kustannusten kohdentamisen seurantakohteille.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 98 %

Liikenneviraston julkisoikeudellisia suoritteita ovat mm. rautateiden käyttölupien, päätösten, teknisten määräysten ja tarkastusten antaminen, rataliikenteenohjauspalveluun kuuluva vaihtotyö, RAILI viestintäverkon käyttöpalvelut, merenkulun väyläpäätökset, erivapauspäätökset alusten jääluokissa ja jäänmurtajaavustuksissa sekä kauppamerenkulun edistämiseen liittyvät suoritteet.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	2 681	2 800	2 452
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	6	0
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0
/.. tuottojen oikaisuerät	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 681	2 806	2 452
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	6	4
Henkilöstökustannukset	162	165	191
Vuokrat	16	26	15
Palvelujen ostot	1 564	1 749	1 888
Muut erilliskustannukset	6	10	4
Erilliskustannukset yhteensä	1 749	1 956	2 102
Käyttöjäämä	932	850	350
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	30	39	148
Poistot	851	854	401
Korot	101	176	246
Muut yhteiskustannukset	0	0	5
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	982	1 069	800
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 731	3 025	2 902
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-50	-219	-450
KUSTANNUSVASTAAVUUS	98 %	93 %	84 %

Kokonaisuudessaan julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus parani vuoteen 2012 verrattuna. Kustannusvastaavuus on parantunut palvelujen ostojen pienentymisen takia ja tähän on vaikuttanut pääosin se, että Liikenneakatemiassa ei ollut vuonna 2013 toimintaa. Liikenneakatemian palvelujen ostot ovat aina selvästi tuloja suuremmat. Toinen merkittävä tekijä on laskennallisen koron lasku edelliseen vuoteen verrattuna. Viraston julkisoikeudellisten suoritteiden volyymi on pientä ja pienetkin muutokset aiheuttavat kustannusvastaavuuden heilahtelua.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 153 %

Liikenneviraston liiketaloudellisia suoritteita ovat mm. kiinteistötoimen palvelut, rautateiden risteämälupien antaminen ja vesiväylien karttatutannon liiketaloudellinen toiminta. Laskelmassa ovat mukana myös teiden levähdysalueiden vuokratuotot.

Liiketaloudelliset suoritteet (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	653	926	687
Maksullisen toiminnan muut tuotot	1	518	1
Vuokrat ja käyttökorvaukset	6 785	7 009	7 117
./ tuottojen oikaisuerät	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 439	8 453	7 805
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 670	1 361	2 614
Henkilöstökustannukset	511	345	335
Vuokrat	35	61	147
Palvelujen ostot	1 756	2 181	1 645
Muut erilliskustannukset	518	468	20
Erilliskustannukset yhteensä	4 490	4 416	4 761
Käyttöjäämä	2 949	4 037	3 044
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	85	400	289
Poistot	162	212	170
Korot	130	242	198
Muut yhteiskustannukset	6	7	7
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	383	861	664
Kokonaiskustannukset yhteensä	4 873	5 277	5 425
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	2 566	3 176	2 380
KUSTANNUSVASTAAVUUS	153 %	160 %	144 %

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus on hieman heikentynyt edellisestä vuodesta. Tähän on vaikuttanut mm. risteämälupien määrän lasku, joka on aiheuttanut noin 200 000 euron tuottojen vähenemisen. Myös kiinteistöjen vuokratuotot ovat alentuneet. Viraston vuokrakiinteistöistä osa on tarkoitus siirtää Senaattikiinteistöille ja osa on jo siirretty vuoden 2013 aikana. Tässä siirtymävaiheessa tulot ovat jo osin alentuneet edelliseen vuoteen verrattuna. Maksullisen toiminnan muut tuotot laskivat vuoteen 2012 verrattuna. Tämä johtuu siitä, että vuonna 2012 kirjattiin myyntivoittoja vuokrakiinteistöjen myynnistä. Vuokraus-toiminnan erilliskustannukset eivät ole kuitenkaan laskeneet tulojen laskun suhteessa ja tämä on heikentänyt kustannusvastaavuutta. Nämä kiinteistöt ovat osin vanhoja ja sen vuoksi niiden ylläpito- ja korjauskustannukset ovat kasvaneet. Myös tässä kustannusvastaavuudessa näkyy laskennallisen koron alentuminen edellisestä vuodesta.

Radanpidon kustannusvastaavuus 10 %

Radanpidon kustannusvastaavuuslaskelma kertoo kuinka suuren osan vuosikuluista perityt ratamaksun perusmaksut kattavat.

Ratamaksun alainen toiminta (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Ratamaksun perusmaksu	43 803	43 716	43 640
Muut tuotot	4 683	6 697	2 498
Tuotot yhteensä	48 486	50 413	46 138
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	179	211	100
Henkilöstökustannukset	3 580	6 349	4 775
Vuokrat	968	893	402
Palvelujen ostot	235 583	222 626	230 830
Muut erilliskustannukset	267	424	145
Erilliskustannukset yhteensä	240 577	230 503	236 252
Käyttöjäämä	-192 091	-180 090	-190 114
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	2 121	5 303	12 556
Poistot	159 875	247 227	244 521
Korot	69 307	114 558	97 206
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	231 303	367 088	354 283
Kokonaiskustannukset yhteensä	471 880	597 591	590 535
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-423 394	-547 178	-544 397
KUSTANNUSVASTAAVUUS	10 %	8 %	8 %

Rautatieliikenteeltä perittiin vuotuista ratamaksua rataverkon käyttämisestä. EU:n direktiivin mukaan rautatieliikenteeltä on perittävä vähintään rataverkon käytöstä suoraan radanpitäjälle aiheutuvat kustannukset. Ratamaksu tuloutettiin perusradanpidon momentille. Tätä ns. perusmaksua perittiin vuonna 2013 43,8 milj. euroa. Perusmaksun yksikköhinnat olivat LVM:n asetuksen mukaisesti henkilöjunaliikenteen harjoittamisesta 0,1308 senttiä/bruttotonnikm ja tavarajunaliikenteen harjoittamisesta 0,1350 senttiä/brutto-tonnikm. Perusmaksun määrittely perustuu rajakustannushinnoitteluun.

Tänä vuonna laskelmassa ei ole mukana rautatieliikenteeltä perittyä rataveroa ja investointiveroa ja ko. luvut on vertailtavuuden vuoksi poistettu myös vertailuvuosien luvuista.

Muut tuotot ovat vähentyneet edellisvuodesta. Erä pitää sisällään viraston radan kunnossapitoon liittyvät vahingonkorvaukset ja korvausten määrä vaihtelee vuosittain. Ratamaksun kustannusvastaavuuden parantuminen aiheutuu pääosin pääomakustannusten alentumisesta, laskennallinen korko on alentunut edellisestä vuodesta ja rautatieomaisuuden poistolaskennasta on poistunut iso erä alusrakenteita. Tätä on eritelty tarkemmin kappaleessa '1.6.4 Tase, rautatieomaisuuden muutos'.

Rannikon kauppamerenkulun palvelujen kustannusvastaavuus 91 %

Kauppamerenkululta perittävä väylämaksu on veronluonteinen maksu, jonka kantaa tulli.

Väylämaksun alaisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Väylämaksutuotot	81 926	81 374	75 740
Muut tuotot	1 578	511	1 576
Tuotot yhteensä	83 504	81 885	77 316
Kustannukset			
Toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12 574	7 408	17 905
Henkilöstökustannukset	7 599	7 346	7 613
Vuokrat	1 366	809	746
Palvelujen ostot	54 400	49 390	54 030
Muut erilliskustannukset	275	495	437
Erilliskustannukset yhteensä	76 214	65 448	80 731
Käyttöjäämä	7 290	16 437	-3 415
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	2 920	3 539	4 829
Poistot	8 933	8 098	9 018
Korot	3 376	5 711	5 049
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	15 229	17 348	18 896
Kokonaiskustannukset yhteensä	91 443	82 796	99 627
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-7 939	-911	-22 311
KUSTANNUSVASTAAVUUS	91 %	99 %	78 %

Rannikon kauppamerenkulun väylämaksujen määrä kasvoi noin 0,6 milj. euroa ja muut tuotot noin 1 milj. euroa. Muiden tuottojen kasvu johtui HELCOM/Mona Lisa -hankkeen TEN-tuen tuloutuksesta.

Rannikon kauppamerenkulun väylien jäänmurron operointipäivien lukumäärä vuonna 2013 oli 767 päivää kun päiviä vuonna 2012 oli 457. Vuoden 2013 aluna ankara talvi ja operointipäivien merkittävä kasvu (+310 päivää) selittää kasvun palvelujen ostoissa ja aineissa ja tarvikkeissa. Pääomakustannuksissa näkyy laskennallisen koron lasku edelliseen vuoteen verrattuna.

Saimaan kanavan lupamaksut 8 %

Saimaan kanavalla peritään kanavan käytöstä lupamaksuja, joiden suuruus määrätään aluksen koon ja lajin perusteella. Lähtökohtana lupamaksujen määrittelyssä on ollut, että kaikkia Saimaan kanavan kustannuksia ei voida rahoittaa kanavan lupamaksuilla. Lupamaksujen hinnoittelussa on pyritty huomioimaan myös kanavaliikenteen edistäminen.

Saimaan kanavan lupamaksut (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	408	385	313
Maksullisen toiminnan muut tuotot	79	2	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	15		2
./.. tuottojen oikaisuerät			
Tuotot yhteensä	502	387	315
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	315	203	196
Henkilöstökustannukset	344	403	287
Vuokrat	1 502	1 354	296
Palvelujen ostot	4 089	4 133	3 860
Muut erilliskustannukset	41	40	0
Erilliskustannukset yhteensä	6 291	6 133	4 639
Käyttäjäämä	-5 789	-5 746	-4 324
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	140	136	282
Poistot	4	33	66
Korot	1	6	13
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	145	175	361
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 436	6 308	5 000
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-5 934	-5 921	-4 685
KUSTANNUSVASTAAVUUS	8 %	6 %	6 %

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Liikenneviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot koostuvat pääosin kuntien, muiden virastojen tai EU:n rahoitusosuuksista hankkeista. Lisäksi yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja kertyy vähäisissä määrin myös työministeriön myöntämästä työllistämistuesta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2013	2012	2011
Tuotot			
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	16 334	7 973	4 538
EU:lta saatu rahoitus	12 525	21 554	23 919
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	11 113	41 769	17 101
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	26 591	33 734	0
Tuotot yhteensä	66 563	105 030	45 558
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 777	29	5
Henkilöstökustannukset	3 835	2 727	1 400
Vuokrat	309	244	0
Palvelujen ostot	596 318	329 636	223 462
Muut erilliskustannukset	483	397	206
Erilliskustannukset yhteensä	603 722	333 033	225 073
Käyttöjäämä	-537 159	-228 003	-179 515
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	4 010	2 002	1 578
Poistot	90	191	0
Korot	11	120	0
Muut yhteiskustannukset	1 524	1 605	1 766
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5 635	3 918	3 344
Kokonaiskustannukset yhteensä	609 357	336 951	228 417
Alijäämä (-)	-542 794	-231 921	-182 859
KUSTANNUSVASTAAVUUS	11 %	31 %	20 %

Vuonna 2013 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 11 %. Se kuvaa millä osuudella ulkopuoliset rahoittajat osallistuvat yhdessä toteutettavien hankkeiden kustannuksiin. Ulkopuolisen rahoituksen tuella pystytään toteuttamaan alueellisen kehittymisen kannalta tärkeitä hankkeita.

Kustannusvastaavuusprosentti vaihtelee vuosittain. Hankkeiden kustannusten jaosta Liikenneviraston ja ulkopuolisen rahoittajan välillä sovitaan jokaisen hankkeen osalta erikseen.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Liikenneviraston vastuulla olevat väylät ovat maanteitä, rautateitä ja vesiväyliä. LVM:n ja Liikenneviraston tulossopimuksessa on tulostavoitteiden lisäksi sovittu raportoitavan mittareita, jotka kuvaavat viraston tuottamaa palvelutasoa ja julkishyödykkeitä. Mittareita on täydennetty verkon laajuutta ja käyttöä kuvaavilla tunnusluvuilla.

Seurattavat mittarit	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Tuotokset ja laadunhallinta			
Jäänmurtajien toimintapäivät	767	457	946
Ilman odotusta läpikäysseiden alusten osuus, %	94,2	96,7	85,7
Nopean (≥ 160 km/h) rataverkon pituus, km (henkilöliikenne)	906	873	873
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus, km (tavaraliikenne)	547	547	547
Ruuhkautuvat päätiet, km, enintään	175	152	183
Kevyen liikenteen väylien kunto, huonokuntoiset (km)	450	405	315
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono (km)	2 650	2 650	2 700
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä kehittämisinvestoinnein	18,0	6,0	15,0
Käytössä olevien tasoristeysten määrä valtion liikennöidyllä rataverkolla yhteensä, kpl	2 945	3 007	3 116
Toiminnallinen tehokkuus			
Hankinta- ja innovaatio-osaamisen kokonaisindeksi	67	65	67
Inhimillinen pääoma			
Henkilöstön kokonaismäärä, henkilötyövuotta	650	655	657
Henkilöstön tyytyväisyys, asteikko 1-5	3,6	3,5	3,4
Muut suoritteiden tunnusluvut	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Maanteiden pituus, km	78 093	78 111	78 142
Päällystepituus, km	50 941	50 980	50 966
Kevyen liikenteen väylien pituus, km	5 898	5 872	5 785
Maantiesiltojen lukumäärä, kpl	15 029	14 821	14 769
Rautatiesiltojen lukumäärä, kpl	2 340	2 317	2 300
Rataverkon pituus, km	5 944	5 944	5 944
Liikennöidyn rataverkon pituus, km	5 734	5 734	5 806
Varoituslaitteilla varustettujen tasoristeysten osuus kaikista tasoristeyksistä valtion liikennöidyllä rataverkolla (%)	24	24	23
Tasoristeystonnettomuuksien määrä valtion rataverkolla	27	37	15
Rannikon kauppamerenkulun väyläkilometrit	3 204	3 195	3 173
Sisävesien kauppamerenkulun väyläkilometrit	757	757	760
Muun vesiliikenteen väyläkilometrit	12 304	12 302	12 303
Talvisatamien määrä	23	23	23
Liikennesuorite, maantiet, mrd. ajoneuvokm	36,6	36,6	36,7
Rautatiekuljetusten osuus kotimaan tavaraliikenteen suoritteesta (%)	26-27	26	25
Liikenteen hiilidioksidipäästöt (1990=100) ennakkotieto *)	..	100	104
Maantieliikenteen melulle altistuneet **)	330 000	330 000	350 000
Rautatieliikenteen melulle altistuneet **)	150 000	150 000	42 008
Maantieliikenteen onnettomuuksissa kuolleet, lkm	191	198	222
*) Tilastokeskuksen kasvihuonekaasuinventaarion tieto, vuoden 2012 tieto on vahvistettu tieto. Arvio vuoden 2013 toteutumasta valmistuu vasta huhtikuussa (Tilastokeskuksen seuraava julkistus on 15.4.2014).			
**) Vuoden 2012 ja 2013 tiedot perustuvat EU:n ympäristömeludirektiivin mukaiseen kesällä 2012 valmistuneeseen laskentaan (L_{den}), eivätkä tiedot ole vertailukelpoisia aiempien vuosien tietojen kanssa			

Jäänmurron näkökulmasta vuosi 2013 oli ankaran alkuvuoden takia hieman keskimääräistä 650 toimintapäivän talvea työläämpi. Kuitenkin odotusajatkin olivat kohtuullisia ja noin 94 % aluksista pääsi läpi ilman odotusta. Murtaja-apua joutui odottamaan 783 alusta ja odotusaikaa kertyi keskimäärin 3 h 42 minuuttia kun tavoitteena oli päästä enintään 3 h 30 minuutin keskimääräiseen odotusaikaan.

Nopean rataverkon pituus lisääntyi 33 km, kun Liikenteen turvallisuusvirasto myönsi käyttöönottoluvan Pännäinen-Kokkola -välin nopeuden nostoon 200 kilometriin tunnissa. Raskasta 25 tonnin akselipainon sallivaa rataverkkoa ei tullut lisää. Jämsänkoski-Rauma -välin (243 km) 25 tonnin käyttöönotto tehdään samanaikaisesti kuin rataosalla käynnistynyt osuuden Lielähti-Kokemäki perusparannus, joka valmistunee vuoden 2014 loppuun mennessä.

Pääteiden ruuhkautuminen lisääntyi kaikilla kaupunkiseuduilla. Pääkaupunkiseudulla 15 km, Tampereella 8 km, Turussa 2 km.

Huonokuntoisten kevyen liikenteen väylien määrä lisääntyi 45 km. Sen sijaan huonokuntoisten sorateiden määrä pysyi entisellään. Kelirikko oli keskivaikea ja painorajoituksia asetettiin keväällä 900 tiekilometrille.

Kehittämisinvestointien liikenneturvallisuusvaikutuksena saavutettiin laskennallinen 18 henkilövahinko-onnettomuuden vähenemä. Tehokkaimmat hankkeet olivat vt 14 Savonlinnan keskusta (8 heva), E18 Koskenkylä-Kotka (5), kt 51 Kirkkonummi-Kivenlahti (4) ja vt 6 Joensuun kohta (1).

Käytössä olevien tasoristeysten määrä väheni 62 tasoristeyksellä. Liikenneviraston pääraiteilta poistui käytöstä 36 ja sivuraiteilta 6 tasoristeystä. Rekisteritietojen korjaukset aiheuttivat myös muutosta. Tilastoista on poistettu vuosien aikana mm. 29 purettua tasoristeystä joiden juridinen poistoprosessi on edelleen kesken ja niille on olemassa vielä tieoikeus. Lisäksi tilastoista on poistettu 4 tasoristeystä, joiden juridinen tieoikeus on poistettu, mutta tasoristeys on vielä purkamatta. Liikenneviraston sivuraiteiden osalta tasoristeysten lukumäärä on vain suuruusluokan antava arvio, koska etenkin kuormaus-, teollisuus ja satama-alueilla tasoristeysten erittely ja luokittelu on usein vaikeaa.

Maantieverkon pituus lyheni toimintavuoden aikana 18 km ja laajuus vuoden 2013 lopussa oli 78 093 km, josta päällystettyjä teitä on 50 941 kilometriä. Kevytpäällysteiden purut vähensivät päällystettyjen teiden pituutta 39 km. Maantieverkon siltojen lukumäärä lisääntyi 208 sillalla ja siltoja oli vuoden lopussa 15 029. Kevyen liikenteen väylien määrä lisääntyi 26 kilometrillä ja niiden kokonaispituus oli 5 898 kilometriä. Maantieliikenteen liikennesuorite 36 600 milj. autokilometriä pysyi vuoden 2012 tasolla.

Rataverkon pituudessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2013 ja verkon pituus vuoden 2013 lopussa oli 5 944 km. Liikennöimätöntä rataverkkoa oli 210 km (4 %). Rautatiesiltoja koko rataverkolla on 2 340 kpl.

Kauppamerenkulun väylien pituus lisääntyi 9 km ja niitä oli vuoden lopussa 3 204 km. Sisävesien kauppamerenkulun väylien pituus 757 km säilyi entisellään. Muun vesiliikenteen väyläkilometrien määrä oli 12 304 km, missä on lisäystä 2 km.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen tunnusluku valmistuu Tilastokeskuksessa vasta huhtikuussa 2014. Alustavat tiedot näyttäisivät siltä, että päästöt olisivat laskemaan päin. Tunnusluku on liikenteen kasvihuonekaasupäästöt suhteutettuna vuoden 1990 päästöihin.

Maantieliikenteen onnettomuuksissa kuoli 191. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä väheni 9 % edelliseen vuoteen verrattuna.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus

Routavauriot ja runsaat ratatyöt aiheuttivat paljon myöhästymisiä rautatieliikenteelle pitkin vuotta. Ainoastaan talvikuukaudet olivat tavoitteen mukaisia. Neljän runsaslumisen talven kokemuksia hyödynnettiin onnistuneesti. Lähiliikenteessä talvesta selvitettiin edellisvuosia paremmin ja myös turvalaitevikojen aiheuttamat myöhästymiset ovat vähentyneet ja ratatöiden järjestelyistä selvitettiin erinomaisesti.

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus	Tavoite 2013	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % (kaukoliikenteen junista myöhässä 5 min. määräasemalla)	4	6,7	3,9	8,0
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % (lähiliikenteen junista myöhässä lähtö- tai pääteasemalla 3 min. tai yli)	2,0	1,1	2,0	2,0
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h (keskimäärin)	3,5	3,70	3,34	12,57

Alkuvuosi 2013 oli jäänmurron avustuskauden kannalta tavallista pitempi, mutta loppuvuoden 2013 talvi oli vastaavasti jäänmurron kannalta leuto. Jäänmurtopalveluita käytti 783 laivaa ja niiden keskimääräinen odotusaika oli 3,7 tuntia. Ilman odotusta pääsi kulkemaan 12 640 laivaa (94 %). Satamassa käyntejä oli kaikkiaan 13 423 kpl.

Väylien kunto

Väylien kunto	Tavoite 2013	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	360	360	370	410
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään (keskeinen tieverkko)	850	850	762	813
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, enintään (muu kuin keskeinen tieverkko)	4 250	4 150	3 576	2882
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	800	795	737	758
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset, km enintään (keskeinen rataverkko)	50	49	44	52
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikennerajoitukset, km enintään (muu kuin keskeinen rataverkko)	250	237	185	187

Kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrä ei lisääntynyt. Päällystettyjen teiden kunto heikentyi sekä keskeisellä tieverkolla että alemmalla tieverkolla. Kunto huononi kuitenkin hallitusti tavoitteen mukaisesti.

Huonokuntoisten siltojen määrää lisääntyi merkittävästi, mutta kuitenkin hallitusti 58 sillalla. Huononnus tapahtui pääosin maantieverkolla, koska rautatiesilloista vain kaksi putosi tähän kuntoluokkaan. Ajoneuvoasetuksen muutoksen vuoksi kapasiteettia jouduttiin suuntaamaan sellaisten liikenteellisesti tärkeiden siltojen korjauksiin, jotka eivät vielä olleet pudonneet kuntoluokkaan huono. Lisäksi korjaustoimia vähensi raskaan kuorma-autokaluston mitta- ja painouudistuksen edellyttämät riskisiltojen koekuormitukset ja kuntotutkimukset.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti virastolle neljä liikenneturvallisuutta ja ympäristöä koskevaa tulostavoitetta.

Liikenneturvallisuus ja ympäristö	Tavoite 2013	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä perusväylänpidon toimin, kpl, vähintään	23,0	18,1	23,9	26,5
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi, vähintään, tie	2 890	3 330	970	500
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi, vähintään, rata	400	100	0	290
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä perusväylänpidon toimin, km, vähintään, tie	7,4	10,7	5,5	2,2

Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien laskennalliselle vähenemälle asetettu tavoite ei toteutunut. Tehokkaita toimia ei kyetty toteuttamaan. Toteutuksessa on ollut lähinnä pieniä toimia kuten tärjästyksiä, ajoratakorjauksia, kaiteiden korjauksia, näkemäraivauksia sekä nopeusrajoitusmuutoksia ja niiden tukitoimia. Pienet investoinnit esimerkiksi kevyeen liikenteeseen tai taajamateihin toteutetaan yhteistyössä kuntien kanssa. Nopeuksien automaattivalvonnan jatkorakentamisen pysähtyi, koska niiden käyttöönottoa rajoittaa valvontaan tarvittavien Poliisin resurssien riittämättömyys. Valmistuneilla isoilla kehittämisinvestoinneilla saavutettiin 18 henkilövahingon laskennallisen vähenemän suuruinen turvallisuusvaikutus. Vuonna 2013 maantieliikenteessä kuoli 191 henkilöä, kun viiden edellisen vuoden keskiarvo on 211 kuollutta.

Vuoden 2013 aikana valmistui meluntorjuntaa maanteiden ja rautateiden kehittämishankkeiden yhteydessä. Meluntorjunnan vaikutus oli tienpidon osalta 3 330 ja radanpidon osalta 100 melulta suojattua asukasta. Merkittävimmät kohteet olivat vt 14 Savonlinnan keskusta (1 500 suojattua asukasta), E18 Koskenkylä-Kotka ja Haminan ohikulku (740), vt 6 Joensuun kohta (540) ja Suikkilantie Turussa (300).

Ympäristötavoitteet täyttyivät: tienpitoa koskeva pohjavesitavoite toteutui ja meluntorjunnan kokonaistavoite toteutui, vaikka radanpitoa koskeva meluntorjuntatavoite ei täysin toteutunutkaan, sillä tienpidon osalta tavoite ylitettiin. Vuonna 2013 vähennettiin pohjavesien pilaantumisriskiä maantieverkolla kehittämishankkeiden yhteydessä 10,7 kilometrin matkalla. Kohteina olivat E18 Koskenkylä-Kotka (3,9 km), E18 Haminan ohikulkutie (1,5 km), vt 2 Karkkila-Humppila (1,2 km) ja vt 8 Sepänkylän ohikulkutie (1,0 km). Tämän lisäksi tehtiin muita pohjavesiriskejä vähentäviä toimia noin 3,1 kilometrin matkalla, joka saatiin pääosin aikaan vaihtamalla liukkaudentorjuntasuola kaliumformiaattiin.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2012 olivat Tilastokeskuksen mukaan (julkistus 12.12.2013) pienemmät kuin edellisvuonna, ollen vuoden 1990 tasolla (tunnusluku 100). Tunnusluku on liikenteen kasvihuonekaasupäästöt suhteutettuna vuoden 1990 päästöihin. Tilastokeskus julkistaa ennakkotiedon vuoden 2013 kasvihuonekaasupäästöistä huhtikuussa 2014. Uusimmat VTT:n päästöennusteet näyttäisivät, että liikenteen kasvihuonekaasupäästöt olisivat vähenemään päin.

Palvelukyky ja laatu

Liikennevirasto toteutti tienkäyttäjille suunnatun kyselyn maanteiden kesä- että talvikauden palvelutasosta. Keskeisenä havaintona kyselyistä oli, että tyytyväisyys on alentunut. Ylläpidon ja kunnossapidon määrärahoja ei ole voitu lisätä tiestön kulumista, kustannustason nousua eikä asiakkaiden palvelulle asettamia odotuksia vastaavasti.

Palvelukyky ja laatu	Tavoite 2013	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (1-5)	3,5	3,4	..	3,5
Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen (1-5)	3,9	3,9	..	3,97
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (1-5)	3,5	3,41	3,5	3,42

Kansalaisten tyytyväisyydelle matkojen toimivuuteen asetettua tavoitetta ei saavutettu. Tulosten lasku aiheutui siitä, että henkilöautoliikenteen, jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden koettiin pienissä keskuksissa huonontuneen, vaikka samaan aikaan junaliikenteen saama arvosana nousikin.

Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen laski vuoden 2011 tulokseen verrattuna kymmenyksen verran. Myös tyytyväisyys tieverkon, rataverkon ja kauppamerenkulun väylien palvelutasoon toimien ja turvallisten kuljetusten mahdollistajana laski selvästi. Liikenneverkkojen kunto, erityisesti keskeisen verkon ulkopuolella tulee heikkenemään. Tieverkkoa pystytään varsin hitaasti kehittämään kuorma-autokaluston korotetuille massoille ja mitoille sopivaksi.

Sidosryhmien tyytyväisyydelle asetettu tavoite jäi saavuttamatta. Tutkimukseen osallistuneet 207 sidosryhmäjohtajaa olivat kautta linjan entistä kriittisempiä Liikenneviraston toimintaan.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö ei asettanut Liikennevirastolle tulossopimuksessa varsinaisia tavoitteita henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen. Ministeriön asettamilla seurantamittareilla (työtyytyväisyys ja henkilötyöpanoksen enimmäismäärä) arvioituna henkisten voimavarojen tila on hyvä ja parantunut viraston koko toimintakauden ajan. Henkilöstön työtyytyväisyyden parantuminen tukee käsitystä viraston toiminnan vakiintumisesta ja uusien yhtenäisten toimintatapojen onnistuneesta käyttöönotosta. Työssä viihtyvyys näkyy myös siinä, että 47 henkilöä jatkoi työskentelyään virastossa henkilökohtaisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen.

Henkisten voimavarojen hallinta	Toteutuma 2013	Toteutuma 2012	Toteutuma 2011
Työtyytyväisyys (1-5)	3,6	3,5	3,4
Henkilöstön määrä (htv)	650	655	657

Vuoden 2013 työpanoksen määräksi muodostui 650 henkilötyövuotta, josta vakinaisen henkilökunnan osuus oli 603 ja määräaikaisten 47 henkilötyövuotta.

Liikenneviraston palveluksessa oli vuoden lopussa 633 vakinaista ja 57 määräaikaista työntekijää. Vuoden aikana rekrytoitiin 34 vakinaista henkilöä. Rekrytointimäärä on kolmena peräkkäisenä vuotena ollut korkeampi kuin viraston ensimmäisenä toimintavuotena 2010. Etupainotteisella rekrytoinnilla on pyritty turvaamaan eläkkeelle lähtevien osaamisen siirtyminen uusille henkilöille. Rekrytointitarvetta ovat lisänneet myös virastolle siirretyt tehtävät ja virastouudistuksessa määritellyt uudet toiminta-alueet.

Henkilöstö 31.12.	2013	2012	2011
Henkilöstömäärä yhteensä (lkm)	690	684	690
Vakinainen henkilöstö (lkm)	633	650	656
Määräaikainen henkilöstö (lkm)	57	34	34
Kokoaikaisten henkilöiden osuus vakinaisista (%)	95 %	95 %	94 %
Henkilötyöpanos (htv)	650	655	657
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (lkm)	15	14	12
Eläkkeelle siirtyneet henkilöt (lkm)	36	29	39
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus (lkm)	34	36	46

Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi vuoden 2013 aikana 17 henkilöllä. Palveluksesta poistui 51 vakinaista henkilöä, joista 36 siirtyi eläkkeelle ja 15 henkilöä jätti Liikenneviraston muusta syystä.

Henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2013 lopulla 48,2 vuotta. Suurin ikäryhmä oli 55–64 -vuotiaat (33 %). Naisten osuus henkilöstöstä oli 42 %.

Viraston henkilöstö on korkeasti koulutettua. Viraston henkilöstön koulutusindeksi oli 5,6 eli selvästi valti-
onhallinnon keskiarvon 5,2 yläpuolella. Koulutustason ennustetaan nousevan edelleen tulevaisuudessa.
Henkilöstöstä oli ylemmän korkeakoulun suorittaneita 36 % (valtiolla keskimäärin 27 %).

Henkilöstöarvon tunnusluvut	2013	2012	2011
Keski-ikä (vuotta)	48,2	48,8	48,9
Koulutustaso (asteikolla 1-8)	5,6	5,6	5,5
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	79 %	78 %	80 %
Kokonaistyövoimakustannukset (M€/vuosi)	48,0	47,6	46,0
Tehdyn työajan palkat (M€)	31,0	30,3	29,8
%-osuus palkkamenoista	78 %	77 %	78 %
Välilliset työvoimakustannukset (M€)	19,5	19,1	16,7
%-osuus tehdyn työajan palkoista	63 %	63 %	56 %
Työtyytyväisyysindeksi (asteikolla 1-5)	3,6	3,5	3,4
Työkyvyttömyyseläkkeelle (% vak. henkilöstöstä)	0,8 %	0,5 %	0,5 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8	8,1	8,5
Työterveyshuoltomenot (€/htv)	975	961	861
Virkistys- ja liikuntamenot (€/htv)	194	180	189
Koulutusmenot (€/htv)	1 296	1 301	1 177
Koulutustyöpäivät/htv	5	5	5
Henkilöstön arvo (M€)	..	470	445
<i>Huom! Vuoden 2013 henkilöstön arvoa ei ole saatavilla</i>			
<i>Huom! Vuoden 2013 kokonaistyövoimakustannukset 48,0 milj. euroa eivät sisällä vuoteen 2010 kohdistunutta lomapalkkavelan 1,6 milj. euron korjausta.</i>			

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Liikenneviraston toimintaa rahoitetaan usealta valtion talousarvion momentilta. Momentilta 31.10.78 rahoitettavien jälkirahoitushankkeiden valtion menot maksetaan vasta hankkeen valmistumisen jälkeen. Momentin 31.10.79 elinkaarirahoitushankkeissa valtion menot rahoitetaan palvelumaksuina hankkeen liikenteelle avaamisen jälkeen. Osa menoista katetaan laskutuksella muilta virastoilta tai ulkopuolisilta rahoittajilta kuten kunnilta.

Talousarviorahoituksen toteuma vuonna 2013 (1000 euroa)

Talousarviorahoitus (1 000 euroa)	Talousarvio 2013 (TA+LTA)	Ed. vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013	Seuraaville vuosille siirretyt
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 209 813	308 082	2 517 895	2 192 283	283 709
Tuottavuusmääräraha	129	371	500	500	-
Arvonlisäveromenot	389 321		389 321	389 321	-
Toimintamenot	86 355	20 156	106 511	83 489	23 022
Perusväylänpito	969 235	108 247	1 077 482	978 564	98 918
Valtionavut	129 213	20 465	149 678	129 235	24 406
Jäänmurtajan hankinta	27 000		27 000	1 880	25 120
Maa- ja vesialueiden hankinta	34 997	-	34 997	25 574	-
Väyläverkon kehittäminen	573 563	158 842	732 405	583 720	112 242
Valtiovarainministeriön hallinnonala	0	10	10	0	-
Toimintamenot	0	10	10		-
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	9 870	1 538	11 408	11 408	-
Perusväylänpito ja kehittäminen	9 870	1 538	11 408	11 408	-
Talousarviorahoitus yhteensä	2 219 684	309 630	2 529 313	2 203 691	283 709

Momentilta 31.01.29 rahoitetaan Liikenneviraston menoista aiheutuvat arvonlisäveromenot.

Talousarviorahoituksen käyttö on Liikenneviraston toiminta-aikana vuosina 2010–2013 vaihdellut vuositasolla 1,8 miljardista eurosta 2,2 miljardiin euroon. Toimintavuonna rahoitusta käytettiin 211 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2012.

Valtionavut olivat länsimetron rakentamisen valtionapuja, meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen annettavaa tukea, lästimaksuista suoritettavia avustuksia ja joukkoliikenteen palvelujen oston ja kehittämisen menoja.

Toimintamenoihin sisältyi nettobudjetoituja tuloja 1,2 milj. euroa ja perusväylänpidon momentille 87,5 milj. euroa. Perusväylänpidossa nettobudjetoituina tuloina on otettu huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksut, maksullisen palvelutoiminnan tulot, väylänpidon vahingonkorvaukset ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja. Eduskunnan päättämässä isoissa kehittämisinvestoinneissa on ulkopuolisten rahoitusosuuksia budjetoitu investointimomentille menoiksi ja kuntien maksamia osuuksia tuloutettu liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan momentille 12.31.10 Liikenneviraston tulot. Ulkopuolisella rahoituksella, jota ei ole valtion talousarviossa, rahoitettuja väylärakenteita kirjattiin toimintavuoden taseeseen 11,6 milj. eurolla.

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 32 rahoitettiin alueiden kehittämistä tukevia Euroopan aluekehitysrahaston tavoiteohjelmiin hyväksyttyjä investointeja sekä jäljellä olleella siirretyllä määrärahalta vielä viimeistä vuotta Kainuun hallintokokeilualueen tienpitoa ja kehittämistä.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Budjetointitavan muutos

Budjetoinnin muutokset momenttien välillä on raportoitu tilinpäätöksen liitteen n:o 1 ensimmäisessä kohdassa. Talousarvion momenttien käyttöperusteita tarkistettiin mm. seuraavasti:

Momentin 31.10.01 perusteluja täydennettiin vuoden 2013 lisätalousarviossa siten, että määrärahaa saa käyttää myös kaupunkiseutujen joukkoliikenteen yhteisen lippu- ja maksujärjestelmää hoitavan yhtiön osakkeiden merkitsemiseen. Momentin 31.10.20 perusteluja muutettiin vuoden 2013 talousarviossa siten, että momentin määrärahan käyttöperusteista on poistettu viittaus kehittämishankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin 31.10.35 perusteluja täydennettiin siten, että määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisesti.

Momentti 31.10.70 on uusi, vuoden 2013 talousarviossa perustettu momentti, jonka määrärahaa saa käyttää jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin 31.10.77 perusteluja täydennettiin vuoden 2013 talousarviossa siten, että momentin määrärahaa saa käyttää sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarviossa. Momentin 31.10.78 perusteluja muutettiin vuoden 2013 lisätalousarviossa kahden hankkeen osalta siten, että niiden valtuudesta vähennettiin kunnan kustannusosuus.

Momentin 31.30.63 Joukkoliikenteen osto ja kehittäminen määräraha muutettiin siirtomenojen osalta maksuspäätösperusteiseksi vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa.

Muutokset tuloarvioihin ja toteutumat

Liikenneviraston tuloja budjetoitiin talousarviossa ja lisätalousarviot huomioiden kaikkiaan 59,6 milj. euroa. Momentille 12.31.10 kertyi tuloja 29,0 milj. euroa ja tuloarvio alittui 30,6 milj. eurolla. Tulokertymä jäi budjetoitua pienemmäksi mt 101 Kehä I Turunväylä-Vallikallio ja Kilpilahden tieyhteys hankkeiden ulkopuolisten rahoitusosuuksien muuttuneen kirjanpitokäsittelyn vuoksi. Hankkeille tuloksi budjetoitu 36,4 milj. euroa jäi kokonaan toteutumatta ja vastaava summa määrärahaa jätettiin siirtämättä momentilta 31.10.78 Eräät väylähankkeet seuraavalle vuodelle. Myös Finavia Oyj:n maksuosuus Kehärahankkeen glykolihaitan korjauksista jäi 2,0 milj. euroa budjetoitua vähäisemmäksi, koska yhtiö maksoi osuuttaan vain toteutuneita korjauskustannuksia vastaavasti.

Perusväylänpidon momentilta ja kehittämismomenteilta maksettavia yhteisrahoitushankkeiden menoja vastaan saatujen tulojen arvonlisäveron kirjaamista muutettiin vuonna 2013 Valtiokonttorilta saadun ohjeistuksen mukaan. Aikaisemmin arvonlisävero kirjattiin momentin 31.01.29 hyvitykseksi. Vuonna 2013 tulojen arvonlisävero kirjattiin momentille 12.31.10.1 Liikenneviraston tulot, yhteensä 3,0 milj. euroa.

Muutokset määrärahoihin ja toteutumat

Vuoden 2013 lisätalousarvioissa momenttien määrärahoja lisättiin seuraavasti: perusväylänpito 25 000 000 euroa, väyläverkon kehittäminen 7 603 000 euroa, eräät väylähankkeet 10 000 000 euroa ja lästimaksuista suoritettavat avustukset 170 000 euroa.

Vuoden 2013 lisätalousarvioissa vähennettiin momenttien määrärahan käyttöoikeutta seuraavasti: Liikenneviraston toimintamenot vähennystä 148 000 euroa.

Meriliikenteessä käytettyjen alusten kilpailukyvyn parantamisen arviomäärärahan 3 962 722,71 euron ylitykselle saatiin ministeriön myöntö. Ylitystarve aiheutui tukitarpeen ennakoinnattomasta lisääntymisestä.

Vuoden 2013 ensimmäisessä ja neljännessä lisätalousarviossa momentille 31.10.77 myönnettiin määrärahan lisäystä 7 603 000 euroa momentille 12.31.10 tuloutettuja TEN-tuloja vastaan. Lisäksi ministeriö hyväksyi useita tilijaottelumuutoksia, joilla varmistettiin kehittämishankkeiden tehokas toteuttaminen.

Liikenneviraston toimintamenoihin oli käytettävissä talousarvion määrärahat ja edellisen vuoden siirtomäärärahat huomioon ottaen yhteensä 106,5 milj. euroa. Toimintamomentin käyttö oli yhteensä 83,5 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 23,0 milj. euroa.

Perusväylänpitoon oli käytettävissä yhteensä 1 077,5 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 978,6 milj. euroa ja vuodelle 2014 sitä siirtyi 98,9 milj. euroa. Määrärahaa siirtyi tienpidosta 65,7 milj. euroa, radanpidosta 19,0 milj. euroa ja vesiväylänpidosta 14,3 milj. euroa.

Länsimetron rakentamisen tukemiseen oli käytettävissä valtionavustusta 42,8 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 37,5 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 5,2 milj. euroa.

Jäänmurtajan hankintaan oli käytettävissä 27,0 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 1,9 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 25,1 milj. euroa. Hankinnan viivästyminen aiheutui tarjouskilpailuun osallistuneiden telakoiden rahoitustakuiden valmisteluun liittyvistä tekijöistä. Sopimus allekirjoitettiin vasta vuoden 2014 alussa.

Maa- ja vesialueiden hankintaan ja korvauksiin saatiin talousarviossa arviomäärärahaa 35,0 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 25,6 milj. euroa. Arviomäärärahaa jäi käyttämättä 9,4 milj. euroa.

Väyläverkon kehittämisen määrärahaa oli käytettävissä 521,5 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 422,1 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 99,4 milj. euroa.

Eräät väylähankkeet momentin määrärahaa oli käytettävissä 163,2 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 116,9 milj. euroa ja jätettiin siirtämättä seuraavalle vuodelle kahdelta hankkeelta yhteensä 36,4 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 9,9 milj. euroa.

Elinkaarirahoitushankkeet momentin määrärahaa oli käytettävissä 47,7 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 44,7 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 3,0 milj. euroa.

Joukkoliikenteen valtionavustushankkeisiin ja liikkumisen ohjaukseen oli käytettävissä 25,0 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 5,8 milj. euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 19,2 milj. euroa. Siirtymä aiheutuu budjettitekniikasta siitä, että suurin osa vuoden 2013 avustushakemuksista toimitettiin Liikennevirastoon vuoden 2013 aikana ja niiden maksatus siirtyy osin vuoden 2014 puolelle.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen käytettiin 85,0 milj. euroa ja lästimaksuista suoritettaviin avustuksiin 1,0 milj. euroa.

Arvonlisäveroja maksettiin 389,3 milj. euroa momentilta 31.10.29 ja rataveroa tuloutettiin 18,8 milj. euroa.

Euroopan aluekehitysrahaston myöntämää rahoitusta käytettiin 9,9 milj. euroa.

Edelliseltä vuodelta siirtynyttä Kainuun kehittämisrahaa perustienpitoon ja tieverkon kehittämiseen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momenteilta oli käytettävissä 1,5 milj. euroa, mikä kaikki käytettiin.

Valtuudet

Vuoden 2013 talousarviossa Liikennevirasto oikeutettiin tekemään momenteilla 31.10.77–79 aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ollut käytetty.

Vuoden 2013 talousarviossa momentilla 31.10.78 myönnettiin virastolle oikeus tehdä sopimuksia hankkeen E18 Kehä III 2. vaihe toteuttamiseksi enintään 150,0 milj. euron määrästä siten, että Vantaan kaupungin osuus rakentamiskustannuksista on 40 milj. euroa ja kaupunki rahoittaa lisäksi 50 milj. euron määrästä valtion kustannusosuutta ilman korkoa.

Vuoden 2013 lisätalousarviossa virastolle myönnettiin momentilla 31.10.20 oikeus tehdä sopimuksia uuden tieyhteyden suunnittelusta ja rakentamisesta kantatieltä 78 Suhangon kaivosalueelle Ranualla enintään 5,3 milj. euron arvonlisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonlisäveromenot siten, että kaivosyhtiö rahoittaa hankkeen menot ja valtio maksaa ne takaisin myöhemmin korottomana. Momentilla 31.10.77 myönnettiin virastolle oikeus tehdä uusia sopimuksia liittyen seuraaviin hankkeisiin: vt 5 Päiväranta-Vuorela 2,279 milj. euroa, Kehärata 43,3 milj. euroa, Länsimetron liityntäliikennejärjestelyt 14,5 milj. euroa ja vt Turku-Pori 102,5 milj. euroa. Momentilla 31.10.78 hankkeen E18 Kehä III, 2. vaihe sopimusvaltuus muutettiin 150,0 milj. eurosta 110,0 milj. euroon, hankkeen vt 12 Tampereen rantaväylä sopimusvaltuus muutettiin 185,0 milj. eurosta 61,0 milj. euroon. Momentilla 31.30.64 täydennettiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen oikeutta tehdä sitoumuksia Velkuan ja Paraisten yhteysalusreittiin liittyen enintään 12,0 milj. eurolla.

Vuoden 2013 III lisätalousarviossa virastolle myönnettiin momentilla 31.10.77 oikeus tehdä uusia sopimuksia hankkeeseen Keski-Pasila, palvelutason parantaminen liittyen 0,46 milj. eurolla.

Vuoden 2013 V lisätalousarviossa momentin 31.10.70 Jäänmurtajan hankinta sopimusvaltuutta uuden jäänmurtajan hankkimiseksi korotettiin 128,0 milj. euroon.

Valtuudet ja niiden käyttö vuonna 2013 (euroa)

Momentti, johon valtuus liittyy	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Yhteensä	Käytetty valtuus	Käyttämättä	Uusittavissa vuonna 2014
31.10.20 Perusväylänpito	5 300 000		5 300 000		5 300 000	0
31.10.35 Valtionavustus Länsimetron rakentamiseen						
31.10.70 Jäänmurtajan hankinta	128 000 000		128 000 000	2 741 000	125 259 000	125 259 000
31.10.77 Väylaverkon kehittäminen	163 039 000	744 925 000	907 964 000	364 315 000	543 650 000	497 682 000
31.10.78 Eraat väylähankeet	110 000 000	5 838 000	115 838 000	35 129 000	80 708 000	80 708 000
31.10.79 Elinkaarirahoitushankeet		50 505 000	50 505 000	3 956 000	46 549 000	46 549 000
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	3 127 000	1 667 000	4 794 000	4 389 000	405 000	405 000
Talousarviorahoitus yhteensä	409 466 000	802 935 000	1 212 401 000	410 530 000	801 871 000	750 603 000

Valtuuksien käytöstä aiheutui tilivuonna menoja 658 milj. euroa. Valtuuksista aiheutuvia menoja arvioidaan vuosina 2014–2016 kertyvän 428–363–236 milj. euroa ja myöhempinä vuosina 845 milj. euroa.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa tilikauden kulujaama oli 1 850,4 milj. euroa. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 794,0 milj. euroa.

Toiminnan tuotot

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 119,9 milj. euroa. Tuottoja oli 44,8 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maksullisen toiminnan tuottoja oli 47,6 milj. euroa ja pääosa niistä muodostui ratamaksuista. Vuokratuottojen määrä oli 6,8 milj. euroa. Muun toiminnan tuotot olivat yhteensä 65,6 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 44,3 milj. euroa. Suurin osa muun toiminnan tuotoista oli yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat 1 493,7 milj. euroa. Kulut vähenivät edellisestä vuodesta 60,6 milj. euroa eli 3,9 pro-

senttia. Suurin kuluerä oli käyttöomaisuuden poistot, jonka osuus kuluista oli 49,7 %. Poistoja kirjattiin 742,8 milj. euroa ja ne vähenivät 81,4 milj. euroa verrattuna edelliseen vuoteen. Suurimman poistoryhmän muodostivat rakenteet (tie- ja rautatierakenteet, vesiväylät ja kanavat sekä muut rakenteet kuten laiturit) 732,8 milj. euroa eli 98,6 %.

Palvelujen ostot lisääntyivät 18,7 milj. euroa ja olivat kaikkiaan 645,2 milj. euroa muodostaen toiseksi suurimman kuluerän (43,2 %). Suurimmat palvelujen ostot olivat maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut 450,4 milj. euroa, josta maanteiden osuus oli 235,8 milj. euroa, rautateiden 194,6 milj. euroa, vesiväylien 18,6 milj. euroa ja muiden rakenteiden 1,4 milj. euroa. Toiseksi suurin erä oli muut ulkopuoliset palvelut 113,4 milj. euroa, josta jäänmurtopalveluiden kulut olivat 41,4 milj. euroa ja liikenteen ohjauksen palvelut 34,1 milj. euroa sekä jälkirahoitushankkeiden palvelumaksujen osuus 25,8 milj. euroa.

Kolmanneksi suurin kuluerä poistojen ja palvelujen ostojen jälkeen oli henkilöstökulut, joiden osuus toiminnan kulujen määrästä oli 49,5 milj. euroa eli 3,3 prosenttia. Henkilöstökulujen määrä lisääntyi 2,0 milj. euroa, josta 1,6 milj. euroa johtui lomapalkkavelassa olleen, vuoteen 2010 kohdistuneen eron korjauksesta.

Aineiden ja tarvikkeiden ostot olivat 36,1 milj. euroa. Lisäystä edellisestä vuodesta 6,3 milj. euroa eli 21,1 prosenttia. Ryhmän suurimpia menoeriä olivat sähkö 21,5 milj. euroa (lisäystä 5,2 %) sekä poltto- ja voiteluaineet 12,2 milj. euroa (lisäystä 75,5 %, jäänmurtajien operointipäivien lisääntymisestä johtuen).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja saatiin korkotuloina 0,02 milj. euroa. Rahoituskulut laskivat edellisvuoden 3,9 milj. eurosta 1,6 milj. euroon. Ne olivat kuten edellisvuonnakin lähinnä viivästyskorkoja, joita on jouduttu maksamaan maanlunastuskorvausten yhteydessä.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat 14,3 milj. euroa satunnaisia kuluja suuremmat. Satunnaisia tuottoja kirjattiin 15,4 milj. euroa. Tähän sisältyy yhteensä 11,6 milj. euroa ulkopuolisten rahoittamia osuuksia väylärakenteista (8 milj. euroa Kilpilahden uusi tieyhteys, 2,7 milj. euroa Kehä III:n parantaminen ja 0,9 milj. euroa muita hankkeita) sekä vahingonkorvauksia 3,8 milj. euroa. Satunnaiset kulut olivat 1,1 milj. euroa, josta suurin osa oli muita maksettua korvauksia.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuottoja ei tilivuonna ollut. Siirtotalouden kuluja oli 128,7 milj. euroa. Siirtotalouden kulut muodostuivat suurelta osin meriliikenteessä käytettävien lasti- ja matkustaja-alusten kilpailukyvyyn parantamiseksi maksetusta tuesta. Sitä maksettiin 85,0 milj. euroa, mikä oli 6,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Länsimetron rakentamiseen maksettiin valtionavustusta Helsingin ja Espoon kaupungeille yhteensä 37,5 milj. euroa, joukkoliikenteen palveluja ja kehittämistä tuettiin 4,9 milj. eurolla ja Oulun lentoasemarakennuksen laajennus- ja muutostöihin maksettiin EAKR-tukea Finavia Oyj:lle 0,3 milj. euroa. Lisäksi maksettiin lästimaksuista suoritettavia avustuksia 1,0 milj. euroa.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Suoritettavat arvonlisäverot olivat 390,7 milj. euroa ja perityt arvonlisäverot 11,2 milj. euroa. Suoritettavat arvonlisäverot lisääntyivät edellisestä vuodesta 43,6 milj. euroa. Rataveroa perittiin 18,8 milj. euroa.

1.6.4 Tase

Tilivuoden lopussa taseen loppusumma oli 19 298,4 milj. euroa (lisäys 147,0 milj. euroa). Käyttöomaisuus lisääntyi 177,9 milj. euroa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus vähentyi 30,8 milj. euroa.

Kansallis- ja käyttöomaisuus

Taseeseen aktivoitiin investointimenoja kaikkiaan 957,0 milj. euroa, josta erikoisrahoitushankkeiden osuus oli 9,5 milj. euroa (Turun sataman tieyhteys, Suikkilantie). Ulkopuolisella rahoituksella rahoitettuja osuuksia lisättiin taseeseen 11,6 miljoonaa euroa.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 741,0 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavina poistoina vähennettiin 1,8 milj. euroa. Vt14 hankkeen osalta vähennettiin Savonlinnan kaupungin omaisuutta osuudelta Laitaatsalmi-Miekkoniemi 0,8 milj. euroa ja epäkurantteja tiesuunnitelmia 1,0 milj. euroa. Omaisuutta siirrettiin hallinnan siirtoina maa- ja metsätalousministeriölle yhteensä 0,04 milj. euroa. Omaisuuden myyntituloja kirjattiin 6,0 milj. euroa, joiden tasevaikutus oli 0,144 milj. euroa.

Tieomaisuus

Tierakenteiden ja tiepohjien tasearvo väheni yhteensä 81,2 milj. euroa (edellisen vuoden vähennys oli 51,1 milj. euroa). Takaisin keskeneräiseksi palautettiin 0,127 miljoonan hanke, joka oli siirretty virheellisesti valmistuneeksi. Tiepohjien tasearvo kasvoi 22,2 milj. euroa.

Tieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Tieomaisuus	1.1.2013	Lisäys	Vähennys/ poisto	31.12.2013	Muutos
124 Tierakenteet	13 670,7	420,4	-563,2	13 527,9	-142,8
12401 Alusrakenteet	9 262,6	104,9	-254,3	9 113,3	-149,3
12402 Päällysteet	875,8	154,0	-159,8	870,0	-5,8
12403 Sillat	3 150,9	103,4	-83,5	3 170,8	19,9
12404 Muut tierakenteet	381,4	58,0	-65,6	373,8	-7,6
1211Tiepohjat	825,7	22,2	0,0	847,9	22,2
12981 Keskeneräiset hankinnat	447,6	440,8	-401,4	487,0	39,4
Yhteensä	14 944,0	883,4	-964,6	14 862,8	-81,2

Tilinpäätösluonnoksella 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Tieomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja yhteensä 484,2 milj. euroa, josta tierakenteiden osuus oli 462,0 milj. euroa. Tiepohjien investointimenojen osuus puolittui edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 562,3 milj. euroa (edellisenä vuotena 560,1 milj. euroa) ja suunnitelmasta poikkeavia poistoja 1,8 milj. euroa.

Tierakenteiden investointimenot olivat 100,3 milj. euroa pienemmät kuin tierakenteista kirjatut suunnitelman mukaiset poistot (edellisenä vuotena investointimenot olivat 99,7 milj. euroa pienemmät kuin poistot).

Rautatieomaisuus

Rautatieomaisuus lisääntyi 252,1 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 126,2 milj. euroa). Takaisin kesken-eräisiksi palautettiin 0,112 miljoonan euron hanke, joka oli siirretty virheellisesti valmistuneeksi.

Rautatieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Rautatieomaisuus	1.1.2013	Lisäys	Vähennys/ poisto	31.12.2013	Muutos
124 Rautatierakenteet	3 233,7	137,0	-159,9	3 210,7	-23,0
12410 Alusrakenteet	633,7	11,6	-16,6	628,7	-5,0
12411 Päälysrakenteet	1 615,7	91,0	-76,0	1 630,7	15,0
12412 Ohjaus- ja turvajärjestelmät	344,1	19,7	-41,5	322,3	-21,8
12413 Sähköjärjestelmät	238,7	4,9	-11,0	232,6	-6,1
12414 Radan vahavirta	37,3	1,0	-2,7	35,6	-1,7
12415 Sillat	248,3	4,8	-6,5	246,6	-1,7
12416 Varusteet ja erikoisrakenteet	110,5	1,9	-4,8	107,6	-2,9
12417 Telemaattiset järjestelmät	5,4	2,0	-0,8	6,6	1,2
1212 Rautatiepohjat	50,4	0,9	-0,1	51,2	0,8
12982 Keskeneräiset hankinnat	530,0	414,1	-134,5	809,6	279,6
12988 Rautatiemateriaalit	22,6	29,0	-34,3	17,3	-5,3
Yhteensä	3 836,7	581,1	-328,8	4 088,8	252,1

Tilinpäätösluotteella 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Rautatieomaisuuteen aktivoitiin 446,2 milj. euroa (edellisenä vuotena 372,5 milj. euroa), josta rautatierakenteiden osuus oli 445,3 milj. euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 159,9 milj. euroa. Vähennystä oli 86,2 miljoonaa euroa, joka johtui siitä, että rautatieomaisuuden alusrakenteissa ja telemaattisissa järjestelmissä poistolaskenta päättyi 987,4 miljoonan euron erän osalta.

Rautatierakenteiden investoinnit olivat 285,4 milj. euroa suuremmat kuin tilivuoden poistot. Edellisenä tilivuotena ero oli 123,2 milj. euroa.

Meriväyliä omaisuus

Meriväyliin liittyvään omaisuuteen aktivoitiin 9,8 milj. euroa, johon sisältyy jäänmurtajan hankintaan liittyviä menoja 1,9 milj. euroa. Omaisuus vähentyi 0,2 milj. euroa, koska tilivuoden poistot (10,0 milj. euroa) ylittivät tilivuoden investoinnit. Edellisenä vuotena investoinnit olivat 0,3 milj. euroa.

Meriväyläomaisuuden muutos (milj. euroa)

Meriväyläomaisuus	1.1.2013	Lisäykset	Vähennys/ poisto	31.12.2013	Muutos
124 Meriväylärakenteet	176,7	19,8	-10,0	186,5	9,8
1243 Väylät ja kanavat	176,7	19,8	-10,0	186,5	9,8
1244 Muut vesirakenteet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12984 Keskeneräiset. väylät ja kanavat	21,0	8,0	-19,8	9,2	-11,8
12985 Keskeneräiset muut vesirak..	0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1
1299 Muut keskeneräiset. (jäänmurtaja)	0,0	1,9	0,0	1,9	1,9
Yhteensä	197,8	29,7	-29,9	197,6	-0,2

Tilinpäätösluotteella 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Muu käyttöomaisuus

Aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin ostetuista ja teetetyistä atk-ohjelmista sekä sähköliittymistä. Tasearvo lisääntyi 8,0 milj. euroa. Kiinteistöjen arvo vähentyi 0,9 milj. euroa. Vähennys johtui hallinnan siirroista ja kiinteistöjen myynneistä sekä tilivuoden poistokirjauksista. Koneiden, laitteiden ja kalusteiden arvo vähentyi 1,6 milj. euroa. Tilivuoden aikana kirjattiin 2,8 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistokirjaukset ja 1,3 miljoonan hankinnat. Rakenteisiin liittyvät koneet ja laitteet esitetään rakenteiden ryh-

mässä. Suurin osa atk-laitteista on hankittu leasing-sopimuksin. Arvoltaan vähäisiä (alle 10 000 euroa) koneita, laitteita ja kalusteita kirjattiin vuosikuluksi 0,121 milj. euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä kasvoi 0,4 milj. euroa. Viraston vaihto-omaisuus koostuu maa-aines- ja kiviaines-jalosteista sekä meriväylien turvalaitetarvikkeista ja sulkuporttien varaosista. Jalosteita käytetään tierakenteiden rakentamiseen. Lyhytaikaiset saamiset 45,3 milj. euroa koostuivat pääosin myyntisaamisista ja vuodenvaihteen siirtosaamisista. Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 31,3 milj. euroa (myyntisaamiset vähentyivät 17,3 milj. euroa ja siirtosaamiset 14,3 milj. euroa ja muut lyhytaikaiset saamiset lisääntyivät 0,3 milj. euroa).

Oma ja vieras pääoma

Oma pääoma kasvoi 250,5 miljoonalla eurolla, johtuen käyttöomaisuuden lisäyksestä. Vieras pääoma vähentyi 103,4 miljoonalla eurolla, mikä aiheutui lähinnä erikoisrahoitushankkeiden tasekirjauksista.

Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Muurla-Lohja** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 227,4 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 14,3 milj. euroa.

Kilpilahden teollisuusalueen uusi tieyhteys -hankkeen velka 8,9 milj. euroa maksettiin Neste Oil Oyj:lle 15.1.2013.

Kehä III välillä Vantaankoski - Pakkala, vaihe 1 -hankkeen velka 49,1 miljoona euroa maksettiin Vantaan kaupungille 15.2.2013.

Kehä I Turunväylä - Vallikallio -hankkeen velka 38,3 milj. euroa maksettiin Espoon kaupungille 31.3.2013.

Vaasa-Seinäjoki rataosan sähköistys -hankkeen velka 20,6 milj. euroa maksettiin Vaasan kaupungille ja Mustasaaren kunnalle 2.1.2013.

Uutta lyhytaikaista velkaa kirjattiin hankkeesta **Turun satamayhteys, Suikkilantie** yhteensä 9,5 milj. euroa.

Ostovelkoja oli 135,9 milj. euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 10,2 milj. euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Liikenneviraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Viraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Liikenneviraston sisäinen tarkastus on arvioinut talousarvioasetuksen 65 §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä. Sisäisen valvonnan tilaa vuonna 2013 on arvioitu soveltaen COSO ERM -viitekehikseen perustuvaa valtiovarain controller -toiminnon suosittamaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa. Arvioinnissa käytettiin aineistona viraston asiakirja-aineistoa, kuten viraston sääntöjä, ohjeita, suunnitelmia ja raportteja, johtoryhmän kokousten pöytäkirjoja, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan laatimia tarkastusraportteja, työtyytyväisyyskyselyn

tuloksia sekä raportteja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty vuoden 2012 sisäisen valvonnan lausumassa määriteltujen kehitystarpeiden johdosta. Lisäksi viraston johtoryhmälle, osastojen johtajille ja yksiköiden päälliköille suoritettiin sisäisen valvonnan tilaa koskeva kysely tammikuussa 2014. Sisäisen valvonnan arvioinnista raporttoitiin pääjohtajalle ja arviointiraportti toimitettiin tiedoksi viraston johtoryhmälle.

Arvioinnin perusteella Liikennevirasto antaa seuraavan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman vuodelta 2013:

Liikenneviraston organisaatiossa on vuonna 2013 tehty merkittäviä muutoksia, joiden tarkoituksena on ollut osaltaan parantaa sisäisen valvonnan toimivuutta. Organisaatiouudistuksen yhteydessä muun muassa keskitettiin taloustehtävät yhdelle osastolle, perustettiin strategia-toiminto sekä käynnistettiin hankecontroller-toiminta. Vuoden aikana johto on käsitellyt myös väyläverkon suurten investointihankkeiden resursoinnin parantamista. Riskienhallinnan virastotasoinen kehittämistyö puolestaan keskeytyi suurelta osin organisaatiouudistuksen ja henkilövaihdosten vuoksi.

Kaiken kaikkiaan vuoden 2013 aikana Liikennevirastossa on monilta osin edistetty sisäisen valvonnan asianmukaista järjestämistä. Useat toimenpiteet ovat kuitenkin vielä kesken. Viraston johto on myös seurannut vuoden 2012 tilinpäätöksessä asetettujen kehittämiskohteiden hyväksi tehtyjen toimenpiteiden edistymistä.

Havaittujen epäkohtien ja vuonna 2013 esiin tulleiden sisäisen valvonnan puutteiden johdosta viraston sisäisen valvonnan järjestämisen ei voida todeta olleen kaikilta osin asianmukaisella tasolla. Sisäistä valvontaa on edelleen kehitettävä, erityisesti viraston sisäisten ohjeiden selkeydessä, saatavuudessa ja noudattamisessa, riskienhallinnassa, toimintaa ja taloutta koskevien järjestelmien tuottamien seurantatietojen hyödynnettävyydessä sekä ohjauspäätösten täytäntöönpanon seurannassa on parannettavaa.

Suoritetun sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella Liikennevirasto nimeää seuraavat ensisijaiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuodelle 2014:

- 1) Parannetaan viraston sisäisten ohjeiden selkeyttä, saatavuutta sekä niiden tuntemista ja yhdenmukaista noudattamista.
- 2) Määritellään toiminnan riskit ja niiden hallintakeinot. Riskienhallinnan virastotasoista koordinointia tehostetaan.
- 3) Kehitetään toimintaa ja taloutta koskevien järjestelmien tuottamia seurantatietoja edelleen niin, että tiedot ovat käyttökelpoisia ja riittäviä toimialojen ja toimintojen tehtävien hoitamiseksi.
- 4) Jatketaan edelleen taloudenhoidon puutteiden korjaamista uudistamalla menettelytapoja, kehittämällä henkilöstön talousosaamista sekä edistämällä ohjeiden tuntemista ja valvomalla niiden noudattamista.
- 5) Tehostetaan viraston johtoryhmän toimintaa järjestämällä johtoryhmässä päätettyjen asioiden täytäntöönpanon systemaattinen seuranta.

1.8 Arviointien tulokset

1.8.1 Ulkoinen arviointi

Liikenne- ja viestintäministeriö teetätti osana hallinnonalan virastojen säännöllistä evaluointia Liikenneviraston ulkoisen arvioinnin, joka kohdennettiin vuoden 2010 alussa toteutetun liikennehallinnon virastouudistuksen tavoitteiden toteutumiseen. Liikennevirasto perustettiin kyseisen virastouudistuksen yhteydessä. Arvioinnin tarkoituksena oli tunnistaa keskeisiä kehittämiskohteita ja antaa suosituksia viraston toiminnan edelleen kehittämiseksi.

Arvioinnin keskeiset johtopäätökset

Virastouudistuksella tavoitellun toiminnan vaikuttavuuden lisäämisessä suunta on oikea, mutta ei vielä näy tavoitellussa määrin loppukäyttäjille ja asiakkaille. Virastolle asetetut toiminnalliset tulostavoitteet kuvastavat huonosti viraston toimien vaikuttavuutta. Viraston toiminnan taloudellisuuden arviointi ja talouden seuranta on puutteellista ja toimintojen alueellistaminen aiheutti lisää kustannuksia.

Virastouudistus edisti liikennepolitiikan valmistelua ja liikennejärjestelmänäkökulmaa. Keskeiset asiakkaat ovat tyytyväisiä yhden luukun periaatteeseen verrattuna entiseen kolmeen liikennemuodon periaatteeseen. Liikenteen turvallisuus- ja ympäristökysymyksissä on osaamista jaettu liikennemuodolta toiselle, asiantuntijaresurssien yhteiskäyttö on tehostanut toimintaa, mutta rajallisten resurssien vähäisyys johtaa epätarkoituksenmukaisiin toteutuksiin hanketasolla.

Liikennemuotojen välisellä yhteistyöllä on saavutettu merkittävä synergiahyötyä. Kehitystä on kuitenkin hidastanut viraston useat sisäiset muutokset ja se, että henkilöstön taustaorganisaatiot heijastuvat edelleen toimintaan. Yhteistyön puitteet ovat nyt hyvät, mutta yhteistyötä on vahvistettava asiantuntijatasolla.

Talous- ja tietohallinnon järjestelmiin sisältyy tiedostamattomia riskejä. Riskienhallinnan menettelyjä ja sisäistä tarkastusta tulisi edelleen vahvistaa. Toiminnan ohjausjärjestelmä (SAMPO) ei palvele viraston tarpeita (*evaluoijien näkemys*) ja järjestelmän toimimattomuus ja vaikeakäyttöisyys on lisännyt järjestelmän haavoittuvuutta. Myös asiakirjahallintaa tulisi kehittää. Henkilöstön osaamiskapeikkoja tulisi tunnistaa.

Viraston ja ministeriön välistä työnjako tulee kehittää, koska ohjausmekanismi ei toimi vielä parhaalla mahdollisella tavalla. Ministeriön ohjausta ei ole vielä saatu siirretyksi uudistuksella tavoitellulle riittävän strategiselle tasolle, kuitenkin strategisella tasolla yhteistyö parantunut vuoden 2013 aikana. Operatiivisella tasolla yhteistyötä tulee kehittää, keskeistä on asiantuntijoiden välinen yhteistyö.

Liikenneviraston ja ELY-keskusten väliset roolit, työnjaot ja vastuut eivät ole selkeät. Viraston substanssiohjausta vaikeuttaa merkittävästi TEM:n substanssiohjaus, joka kohdistuu ELY-keskuksen resursointiin. Myös viraston ja ELY-keskuksen tietojärjestelmät eivät ole sellaisenaan yhteensopivia.

Loppupäätelmänä evaluoinnissa todetaan, että virastouudistus on tilanteessa, jossa toiminnan vakiintuminen näyttää käynnistyneen ja se on myös tarkoituksenmukaista turvata usean vuoden ajaksi. Ilman toiminnan vakiintumista ei voida olettaa, että saavutettaisiin tavoiteltua liikennejärjestelmänäkökulman läpiviennin aikaansaamaa pitkän aikavälin tuottavuuspotentiaalin merkittävää hyödyntämistä. Tuottavuuspotentiaali syntyy viraston tehtävien hallitusta uudistamisesta, innovaatioihin kannustavista hankintamenettelyistä, uudenlaisista liikenteen ongelmien ratkaisusta sekä siirtymisestä tuotelähtöisestä toiminnasta asiakaslähtöisiin palvelukonsepteihin. Tuottavuuspotentiaalin aikaansaamat hyödyt ilmenevät asiakkaille parempana palvelutasona sekä säästöinä matka-, kuljetus-, onnettomuus- ja ympäristökustannuksissa.

1.8.2 Sisäisen valvonnan arviointi

Viraston omassa sisäisen valvonnan arvioinnissa tarkasteltiin valvonnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä sekä tunnistettiin olennaisimmat kehittämistarpeet. Keskeisimmät havainnot osa-alueittain olivat:

Sisäinen toimintaympäristö ja –rakenteet

Vuoden 2013 aikana tehty organisaatiouudistus vaikutti merkittävästi sisäisen valvonnan kehittämiseen, osittain edistäen ja osittain hidastaen valvonnan parantamista. Arvioinnissa havaittiin viraston johtoryhmän toimintaan, menettelytapaohjeiden saatavuuteen, selkeyteen ja ohjeitten noudattamiseen sekä tiedonhallinnan kehittämisohjelman hallintaan liittyviä heikkouksia.

Tavoitteiden asettaminen

Viraston strategian päivittytyö käynnistettiin kesällä 2013. Toiminnansuunnittelu pohjautuu strategiaan ja viraston sisäisiin tulossopimuksiin. Puutteita havaittiin tiimien, työryhmien ja pääjohtajan alaisten toimintojen toiminnansuunnittelun ohjeistuksessa sekä tulostavoitemittareiden konkreettisuudessa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Riskienhallinnan virastotasoinen kehittäminen keskeytyi suurelta osin organisaatiouudistuksen ja henkilövaihdosten vuoksi eikä riskienhallinnan ohjeistus ole ollut ajan tasalla organisaatiouudistuksen jälkeen. Riskien tunnistaminen ja hallinta sekä virastotasoinen koordinointi ei ole systemaattista eikä riittävää.

Valvontatoimenpiteet

Virastossa on käytössä valvontatoimenpiteitä, mutta pääosin niitä ei ole määritelty tai niiden riittävyyttä ei ole arvioitu. Johdon raportointi ei palvele riittävästi ohjauspäätösten tekoa toiminnan ja talouden, tiimien ja työryhmien, riskienhallinnan ja tietoturvan osalta.

Tiedonkulku

Johdon tekemät viestintää koskevat linjaukset on dokumentoitu. Virastossa on otettu käyttöön dokumentoinnihallintajärjestelmä. Työajanseurannan tuottamat tiedot eivät palvele tehtäväalueiden tarpeita. Tuloksellisuuden laskentatoimi ei ole aivan kaikilta osin täyttänyt sille asetettuja vaatimuksia.

Seuranta

Sisäisen valvonnan toimivuudesta kertovia raportointimenettelyjä on olemassa, mutta niitä ei ole määritelty eikä menettelyjen kattavuutta ole varmistettu. Valtiontalouden tarkastusviraston kaikkia raportteja ei ole käsitelty viraston johtoryhmässä eikä johtoryhmä ole systemaattisesti seurannut suositusten toimeenpanoa.

1.8.3 Johdon itsearviointi viraston toiminnasta

Ylijohtajat ja osaston johtajat tekivät tammikuussa 2013 julkishallinnolle kehitetyn CAF- mallin mukaisesti viraston toimintaan kohdistuneen itsearvioinnin. CAF mallin mukaista tulosten arviointia ei kuitenkaan tehty. Itsearvioinnin tuloksena saatiin kuva johtamisjärjestelmän vahvuuksista sekä kehittämistarpeista. Arvioinnin tuloksia on hyödynnetty organisaatiouudistuksen ja strategiatyön lähtömateriaalina.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Liikennevirastolla ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä eikä rikoksia. Vuosina 2010–2013 maksettujen merenkuluntukien osalta on tehty 17.1.2014 päätös takaisinperinnästä (noin 34 000 euroa korvoineen), joka tulee vuoden 2014 kirjanpitoon.

2 Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTAt)	Tilinpäätös 2013	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	20 594 212,98	26 042 250	26 042 250,01	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	4 311 271,48	7 208 957	7 208 956,76		100 %
11.19.03. Ratavero	16 282 941,50	18 833 293	18 833 293,25		100 %
12. Sekalaiset tulot	64 159 050,85	59 606 731	28 965 928,83	-30 640 802,44	49 %
12.31.10.1. Liikenneviraston tulot	13 328 674,57	7 603 000	18 166 958,51	10 563 958,51	239 %
12.31.10.2. Espoon kaupungin rahoitusosuus mt 101 Kehä I Turunväylä-Vallikallio-hankkeesta	25 420 616,78	28 392 000		-28 392 000,00	0 %
12.31.10.3. Finavia Oyj:n rahoitusosuus Kehäratahankkeesta	24 496 572,10	10 500 000	8 545 086,17	-1 954 913,83	81 %
12.31.10.4. Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä-Kotka erillishankkeesta		1 410 000	914 316,53	-495 683,47	65 %
12.31.10.5. Joensuun kaupungin rahoitusosuus vt 4 Joensuun kohta -hankkeesta	900 000,00	1 600 000	1 200 000,00	-400 000,00	75 %
12.31.10.6. Neste Oyj:n ja muiden ulkopuolisten rahoittajien rahoitusosuus Kilpilahden tieyhteys - hankkeesta		8 041 000		-8 041 000,00	0 %
12.31.10.8. Helsingin kaupungin rahoitusosuus Pisara-radon suunnittelusta		2 040 000	118 836,35	-1 921 163,65	6 %
12.31.99.3 Muut tulot, jakamaton	13 187,40				0 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		20 731	20 731,27		100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	57 622,86	486	486,00	0,00	100 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	57 622,86	486	486,00		100 %
Tuloarviotilit yhteensä	84 810 886,69	85 649 467	55 008 664,84	-30 640 802,44	64 %

Liikenneviraston tilinpäätös vuodelta 2013

38

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA+ LTAt)	Talousarvion 2013 määrärahojen käyttö vuonna 2013	Talousarvion 2013 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	66 575,00	0	0,00	0,00	0,00		10 206,64	10 206,64	0,00	0,00
28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot(smr2)	66 575,00	0	0,00	0,00	0,00		10 206,64	10 206,64	0,00	0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 106 182 946,10	2 209 813 462	1 904 130 700,61	263 789 657,40	2 167 920 358,01	5 460 103,79	308 081 862,87	2 011 606 862,87	1 691 454 646,74	283 708 691,50
31.01.21 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr2)	0,00	129 000	129 000,00	0,00	129 000,00		371 000,00	500 000,00	500 000,00	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	321 657 722,95	389 321 462	389 321 461,80		389 321 461,80					
31.10.01. Liikenneviraston toimintamenot (smr2)	87 919 000,00	86 355 000	63 332 766,49	23 022 233,51	86 355 000,00		20 156 443,83	106 511 443,83	83 489 210,32	23 022 233,51
31.10.20. Perusväylänpito (smr2)	952 265 000,00	969 235 000	870 316 719,04	98 918 280,96	969 235 000,00		108 247 272,28	1 077 482 272,28	978 563 991,32	98 918 280,96
31.10.20.1. Tienpito	555 457 000,00	568 237 000	502 560 724,06	65 676 275,94	568 237 000,00		57 555 721,00	625 792 721,00	560 116 445,06	65 676 275,94
31.10.20.2. Radanpito	314 933 000,00	309 188 000	290 221 719,04	18 966 280,96	309 188 000,00		42 063 587,55	351 251 587,55	332 285 306,59	18 966 280,96
31.10.20.3. Vesiväylänpito	81 875 000,00	91 810 000	77 534 275,94	14 275 724,06	91 810 000,00		8 627 963,73	100 437 963,73	86 162 239,67	14 275 724,06
31.10.35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (smr3)	34 974 000,00	24 000 000	18 775 953,61	5 224 046,39	24 000 000,00		18 759 366,69	42 759 366,69	37 535 320,30	5 224 046,39
31.10.70 Jäänmurtajan hankinta (smr3)	0,00	27 000 000	1 879 513,83	25 120 486,17	27 000 000,00		0,00	27 000 000,00	1 879 513,83	25 120 486,17
31.10.76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (A)	51 832 212,15	34 997 000	25 574 173,50		25 574 173,50	9 422 826,50				
31.10.76.1. Tievalueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	47 519 639,51	32 040 000	23 796 856,76		23 796 856,76	8 243 143,24				
31.10.76.2. Rata-alueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	4 311 479,42	2 840 000	1 710 781,03		1 710 781,03	1 129 218,97				
31.10.76.3. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	1 093,22	117 000	66 535,71		66 535,71	50 464,29				
31.10.77. Väyläverkon kehittäminen (smr3)	454 525 000,00	369 303 000	288 961 868,45	80 341 131,55	369 303 000,00		152 216 437,05	521 519 437,05	422 102 594,13	99 414 140,64
31.10.77.1. Tieshankkeet	151 496 303,00	127 586 000	103 693 035,09	23 892 964,91	127 586 000,00		31 662 263,70	159 248 263,70	127 169 644,06	32 078 619,64
31.10.77.1.1. E18 Haminan ohikulkutie							2 448 498,37	2 448 498,37	2 448 498,37	0,00
31.10.77.1.3. Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie							2 800 000,00	2 800 000,00	2 800 000,00	0,00
31.10.77.1.4. Vt 2 Karkkila - Humpplila							504 708,13	504 708,13	504 708,13	0,00
31.10.77.1.01. E18 Haminan ohikulkutie	49 864 303,00	65 000 000	60 543 086,51	4 456 913,49	65 000 000,00		4 670 288,64	69 670 288,64	65 213 375,15	4 456 913,49
31.10.77.1.02. Vt 8 Sepänkytän ohikulkutie	22 900 000,00	18 000 000	17 641 336,74	358 663,26	18 000 000,00		2 581 436,36	20 581 436,36	20 222 773,10	358 663,26
31.10.77.1.03. Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	18 000 000,00						9 973 860,95	9 973 860,95	1 954 501,77	8 019 359,18
31.10.77.1.05. Vt 6 Lappeenranta-Imatra	8 500 000,00	9 000 000	7 767 027,95	1 232 972,05	9 000 000,00		190 916,34	9 190 916,34	7 957 944,29	1 232 972,05
31.10.77.1.06. Vt 4 Kemian kohta ja sillat	150 000,00						150 000,00	150 000,00	50 975,00	99 025,00
31.10.77.1.07. Kt 51 Kirkkonummi-Kivenlahti	18 000 000,00	8 000 000	4 803 832,35	3 196 167,65	8 000 000,00		1 409 163,18	9 409 163,18	6 212 995,53	3 196 167,65
31.10.77.1.08. Vt 5 Päiväranta-Vuorela	20 800 000,00	13 000 000	7 182 028,65	5 817 971,35	13 000 000,00		2 897 183,64	15 897 183,64	10 079 212,29	5 817 971,35
31.10.77.1.09. Vt 6 Joensuun kohta	11 203 000,00	6 000 000	4 039 843,27	1 960 156,73	6 000 000,00		3 752 628,93	9 752 628,93	7 792 472,20	1 960 156,73
31.10.77.1.10. E18 Koskenvähä-Kotka erillishanke	1 000 000,00	3 000 000	1 669 154,48	1 330 845,52	3 000 000,00		210 909,48	3 210 909,48	1 880 063,96	1 330 845,52
31.10.77.1.11. Vt 4 Lusi-Vaajakoski	1 079 000,00						72 669,68	72 669,68	5 399,13	67 270,55
31.10.77.1.12. Vt 8 Turku-Pori		5 586 000	46 725,14	5 539 274,86	5 586 000,00			5 586 000,00	46 725,14	5 539 274,86
31.10.77.2. Ratahankkeet	244 035 697,00	212 000 000	178 420 198,65	33 579 801,35	212 000 000,00		95 771 587,13	307 771 587,13	272 424 550,35	35 347 036,78
31.10.77.2.01. Seinäjoki-Oulu palvelutason parantaminen, II-vaihe, loppuunsaattaminen	60 000 000,00	56 000 000	46 003 118,37	9 996 881,63	56 000 000,00		21 725 811,49	77 725 811,49	67 728 929,86	9 996 881,63
31.10.77.2.02. Rovaniemi-Kemijärvi sähköistys	10 000 000,00	9 000 000	5 165 193,20	3 834 806,80	9 000 000,00		1 229 085,40	10 229 085,40	6 394 278,60	3 834 806,80
31.10.77.2.03. Kokkola-Ylivieska, 2. raide	40 000 000,00	39 000 000	21 540 195,77	17 459 804,23	39 000 000,00		49 446 621,17	88 446 621,17	70 986 816,94	17 459 804,23
31.10.77.2.04. Lahti-Luumäki palvelutason parantaminen.	100 000,00									
31.10.77.2.05. Keski-Pasila palvelutason parantaminen	14 143 612,00						5 910 398,44	5 910 398,44	4 153 852,83	1 756 545,61
31.10.77.2.06. Kehärata	115 700 000,00	108 000 000	105 711 691,31	2 288 308,69	108 000 000,00		17 303 254,72	125 303 254,72	123 014 946,03	2 288 308,69
31.10.77.2.07. Ilmalan ratapiha	4 092 085,00						156 415,91	156 415,91	145 726,09	10 689,82
31.10.77.3. Vesiväylähankkeet	13 300 000,00	700 000	119 752,84	580 247,16	700 000,00		5 996 491,04	6 696 491,04	5 183 132,93	1 510 655,83
31.10.77.3.1. Uudenkaupungin meriväylä	6 300 000,00						2 339 540,40	2 339 540,40	2 038 745,18	298 092,94
31.10.77.3.2. Pietarsaaren meriväylä	7 000 000,00	700 000	119 752,84	580 247,16	700 000,00		3 656 950,64	4 356 950,64	3 144 387,75	1 212 562,89
31.10.77.4. Yhteiset väylähankkeet	30 821 000,00						4 920 136,57	4 920 136,57	1 622 378,91	3 297 757,66
31.10.77.4.1. Savonlinnan keskusta, 1. vaihe	500 000,00						471 014,60	471 014,60	0,00	471 014,60
31.10.77.4.2. Savonlinnan keskusta, 2. vaihe	30 321 000,00						4 449 121,97	4 449 121,97	1 622 378,91	2 826 743,06
31.10.77.5. Väylähankkeiden suunnittelu	14 872 000,00	29 017 000	6 728 881,87	22 288 118,13	29 017 000,00		13 865 958,61	42 882 958,61	15 702 887,88	27 180 070,73
31.10.77.5.1. Pisara-radan suunnittelu	5 000 000,00	12 000 000	564 551,10	11 435 448,90	12 000 000,00		4 309 055,13	16 309 055,13	1 672 435,52	14 636 619,61
31.10.77.5.2. Muu kehittämisen hankesuunnittelu	9 872 000,00	17 017 000	6 164 330,77	10 852 669,23	17 017 000,00		9 556 903,48	26 573 903,48	14 030 452,36	12 543 451,12

Päälukon, momentin ja tilijaoitteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTAt)	Talousarvion 2013 määrärahojen käyttö vuonna 2013	Talousarvion 2013 määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.10.78. Eräät väylähankkeet (smr3)	73 100 000,00	157 260 000,00	110 981 698,82	9 845 301,18	120 827 000,00		5 938 407,99	163 198 407,99	116 912 284,46	9 845 301,18
31.10.78.1. Eräät tiehankkeet	73 100 000,00	140 060 000	94 182 030,84	9 444 969,16	103 627 000,00		3 335 942,25	143 395 942,25	97 510 150,74	9 444 969,16
31.10.78.1.01. Mt 100 Hakamaentie, Helsinki							5 911,90	5 911,90	3 901,85	0,00
31.10.78.1.07. Vt 4 Kemin kohta ja sillat							25 600,13	25 600,13	25 600,13	0,00
31.10.78.1.09. Vt 5 Lusi-Mikkeli							204 000,00	204 000,00	198 187,70	0,00
31.10.78.1.13 E 18 Kehä III, 1. vaihe		50 000 000	49 939 292,68	60 707,32	50 000 000,00			50 000 000,00	49 939 292,68	60 707,32
31.10.78.1.14 Kilpilahden tieyhteys		17 000 000	8 928 047,00	30 953,00	8 959 000,00			17 000 000,00	8 928 047,00	30 953,00
31.10.78.1.15. Mt 101 Kehä I, Turunväylä-Vallikallio	73 100 000,00	73 060 000	35 314 691,16	9 353 308,84	44 668 000,00		3 100 430,22	76 160 430,22	38 415 121,38	9 353 308,84
31.10.78.2. Eräät ratahankkeet		17 200 000	16 799 667,98	400 332,02	17 200 000,00		108 092,62	17 308 092,62	16 907 760,60	400 332,02
31.10.78.2.3. Lahti-Luumäki, palvelutason parantaminen							108 092,62	108 092,62	108 092,62	0,00
31.10.78.2.7. Seinäjoki-Vaasa, sähköistys		17 200 000	16 799 667,98	400 332,02	17 200 000,00			17 200 000,00	16 799 667,98	400 332,02
31.10.78.3. Eräät vesiväylähankkeet							2 494 373,12	2 494 373,12	2 494 373,12	0,00
31.10.78.3.4. Haminan meriväylä							240 733,00	240 733,00	240 733,00	0,00
31.10.78.3.5. Pietarsaaren meriväylä							2 253 640,12	2 253 640,12	2 253 640,12	0,00
31.10.79. Elinkaarirahoitushankkeet (smr3)	47 897 000,00	47 000 000	44 017 766,18	2 982 233,82	47 000 000,00		687 108,17	47 687 108,17	44 704 874,35	2 982 233,82
31.10.79.1. Vt 4 Lahti-Järvenpää	5 397 000,00									
31.10.79.2. E 18 Muurla-Lohja	39 800 000,00	39 820 000	39 811 376,02	8 623,98	39 820 000,00		102 677,93	39 922 677,93	39 914 053,95	8 623,98
31.10.79.3. E 18 Koskenkylä-Kotka	2 700 000,00	7 180 000	4 206 390,16	2 973 609,84	7 180 000,00		584 430,24	7 764 430,24	4 790 820,40	2 973 609,84
31.30.43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (A)	78 773 642,00	81 000 000	84 962 722,71		84 962 722,71	-3 962 722,71				
31.30.50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (A)	939 369,00	970 000	970 000,00		970 000,00					
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (smr3)	2 300 000,00	23 243 000,00	4 907 056,18	18 335 943,82	23 243 000,00		1 705 826,86	24 948 826,86	5 766 858,03	19 181 968,83
31.30.63.3. Valtakunnalliset kehittämis- suunnittelu- ja tutkimushankkeet							399 748,24	399 748,24	399 748,24	0,00
31.30.63.03. Kehittämishankkeet ja liikunnan ohjaus	2 300 000,00						965 903,62	965 903,62	460 053,61	505 850,01
31.30.63.09. Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki		11 333 740	0,00	11 333 740,00	11 333 740,00		340 175,00	11 673 915,00	0,00	11 673 915,00
31.30.63.11. Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki		9 759 260	4 346 125,00	5 413 135,00	9 759 260,00			9 759 260,00	4 346 125,00	5 413 135,00
31.30.63.12. Kehittämishankkeet		1 445 000	387 295,33	1 057 704,67	1 445 000,00			1 445 000,00	387 295,33	1 057 704,67
31.30.63.13 Liikunnan ohjaus		705 000	173 635,85	531 364,15	705 000,00			705 000,00	173 635,85	531 364,15
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	41 310 565,23	9 870 113	9 870 113	0	9 870 113		1 537 734,56	1 537 734,56	1 537 734,56	0,00
32.30.51 Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (smr2)	6 250,50									
32.30.51.2. Työllistämisen valtionhallintoon	6 250,50									
32.30.51.2.1. - Palkkaukset	6 250,50									
32.50.63. Kainuun kehittämisraha (smr3)	20 942 000,00						1 537 734,56	1 537 734,56	1 537 734,56	0,00
32.50.63.10. - Perustienpito ja tieverkon kehittäminen	20 942 000,00						1 537 734,56	1 537 734,56	1 537 734,56	0,00
32.50.64. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013 (A)	20 362 314,73	9 870 113	9 870 113,10		9 870 113,10					
32.50.64.1. EAKR 2007-2013	20 362 314,73	9 870 113	9 870 113,10		9 870 113,10					
32.50.64.1.1. - EAKR	20 362 314,73	9 870 113	9 870 113,10		9 870 113,10					
Määrärahatilitt yhteensä	2 147 560 086,33	2 219 683 575	1 914 000 813,71	263 789 657,40	2 177 790 471,11	5 460 103,79	309 629 804,07	2 013 154 804,07	1 692 992 381,30	283 708 691,50

Liikenneviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2014 TA:ssa	Talousarvio- menot 2013	Määräraha- tarve 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
31.10.20 Perusväylänpito	251 590	5 300		5 300		5 300		40 476	50 230	54 730	33 600		138 560
Aikaisempien vuosien valtuudet	251 590							40 476	50 230	54 730	33 600		138 560
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		5 300		5 300		5 300							
31.10.35 Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	200 000							37 535	56 776	90 174	23 563		170 513
Aikaisempien vuosien valtuudet	200 000							37 535	56 776	90 174	23 563		170 513
31.10.70 Jäänmurtajan hankinta		128 000		128 000	2 741	125 259	125 259	1 880	862				862
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		128 000		128 000	2 741	125 259	125 259	1 880	862				862
31.10.77 Väyläverkon kehittäminen	1 452 817	163 039	744 925	907 964	364 315	543 650	497 682	408 984	227 905	86 592	26 952	8 250	349 699
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 452 817							244 593	112 483	36 670	226	233	149 612
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		163 039	744 925	907 964	364 315	543 650	497 682	164 391	115 422	49 922	26 726	8 017	200 087
31.10.78 Eräät väylähankkeet	395 142	110 000	5 838	115 838	35 129	80 708	80 708	114 328	19 151	30 925	48 216	16 756	115 048
Aikaisempien vuosien valtuudet	395 142							114 108	19 151	30 525	30 525		80 201
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		110 000	5 838	115 838	35 129	80 708	80 708	220		400	17 691	16 756	34 847
31.10.79 Elinkaarihoitushankkeet	1 291 385		50 505	50 505	3 956	46 549	46 549	44 705	66 682	97 735	103 713	820 484	1 088 614
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 291 385							41 367	66 064	97 735	103 713	820 484	1 087 996
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet			50 505	50 505	3 956	46 549	46 549	3 338	618				618
32.50.64 EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013	42 567	3 127	1 667	4 794	4 389	405	405	9 870	6 527	2 692			9 219
Aikaisempien vuosien valtuudet	42 567							9 716	4 984				4 984
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		3 127	1 667	4 794	4 389	405	405	154	1 543	2 692			4 235
Yhteensä	3 633 501	409 466	802 935	1 212 401	410 530	801 871	750 603	657 778	428 133	362 848	236 044	845 490	1 872 515
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 633 501							487 795	309 688	309 834	191 627	820 717	1 631 866
Vuonna 2013 käytettävissä olleet valtuudet		409 466	802 935	1 212 401	410 530	801 871	750 603	169 983	118 445	53 014	44 417	24 773	240 649

3 Liikenneviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2013 - 31.12.2013		1.1.2012 - 31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	47 572 330,34		47 782 030,72	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	6 780 788,44		7 052 479,71	
Muut toiminnan tuotot	<u>65 583 098,66</u>	119 936 217,44	<u>109 860 449,87</u>	164 694 960,30
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	36 068 332,18		29 792 874,30	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-450 127,44		-294 668,52	
Henkilöstökulut	49 537 101,88		47 576 215,09	
Vuokrat	8 267 541,52		7 008 526,72	
Palvelujen ostot	645 195 761,55		626 478 685,02	
Muut kulut	4 341 523,65		4 753 456,54	
Poistot	742 830 436,26		824 181 777,43	
Sisäiset kulut	<u>7 881 613,41</u>	<u>-1 493 672 183,01</u>	<u>14 798 161,64</u>	<u>-1 554 295 028,22</u>
JÄÄMÄ I		-1 373 735 965,57		-1 389 600 067,92
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	15 794,60		56 021,27	
Rahoituskulut	<u>-1 611 490,40</u>	-1 595 695,80	<u>-3 880 317,45</u>	-3 824 296,18
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	15 402 923,81		28 088 472,05	
Satunnaiset kulut	<u>-1 109 484,39</u>	<u>14 293 439,42</u>	<u>-1 167 958,18</u>	<u>26 920 513,87</u>
JÄÄMÄ II		-1 361 038 221,95		-1 366 503 850,23
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille	41 959 095,15		21 797 845,05	
Siirtotalouden kulut yrityksille	85 588 313,23		81 026 086,55	
Siirtotalouden kulut yhteisöille	1 030 306,79		1 027 101,00	
Muut siirtotalouden kulut	92 481,35		20 027,31	
Siirtotalouden kulujen palautukset	0,00	<u>-128 670 196,52</u>	<u>-13 187,40</u>	<u>-103 857 872,51</u>
JÄÄMÄ III		-1 489 708 418,47		-1 470 361 722,74
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	18 833 293,25		16 282 941,50	
Perityt arvonlisäverot	11 208 193,33		7 195 725,06	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-390 713 137,61</u>	<u>-360 671 651,03</u>	<u>-347 101 523,09</u>	<u>-323 622 856,53</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-1 850 380 069,50</u>		<u>-1 793 984 579,27</u>

4 Liikenneviraston tase

VASTAAVAA	31.12.2013		31.12.2012	
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennukset	274 641,28		289 613,69	
Muu kansallisuusomaisuus	<u>1 044 508,41</u>	1 319 149,69	<u>1 078 206,98</u>	1 367 820,67
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	2 690 523,27		1 697 258,30	
Muut pitkävaikutteiset menot	12 458 497,92		12 649 247,38	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>14 565 380,85</u>	29 714 402,04	<u>7 360 911,55</u>	21 707 417,23
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	7 622 759,65		7 673 507,01	
Rakennusmaa- ja vesialueet	920 828 707,15		897 826 421,78	
Rakennukset	10 344 980,13		11 068 448,12	
Rakennelmat	233 632,15		309 880,54	
Rakenteet	16 931 761 529,65		17 088 314 740,88	
Tierakenteet	13 527 943 063,97		13 670 735 849,86	
Rautatierakenteet	3 210 690 469,97		3 233 674 041,69	
Vesiväylärakenteet	186 554 004,98		176 742 258,35	
Muut rakenteet	6 573 990,73		7 162 590,98	
Koneet ja laitteet	18 309 892,58		19 904 816,33	
Kalusteet	730 567,45		735 566,97	
Muut aineelliset hyödykkeet	203 646,11		202 586,60	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 330 357 174,80</u>	19 220 392 889,67	<u>1 024 487 963,70</u>	19 050 523 931,93
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>445 331,60</u>	<u>445 331,60</u>	<u>414 054,32</u>	<u>414 054,32</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ		19 250 552 623,31		19 072 645 403,48
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>1 223 739,32</u>	1 223 739,32	<u>773 611,88</u>	773 611,88
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	21 933 035,08		39 240 037,98	
Siirtosaamiset	22 989 803,81		37 241 741,81	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>341 806,86</u>	45 264 645,75	<u>44 751,37</u>	76 526 531,16
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>277,73</u>	<u>277,73</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		46 488 385,07		77 300 420,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>19 298 360 158,07</u>		<u>19 151 313 644,92</u>

VASTATTAVAA	31.12.2013		31.12.2012	
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	18 317 079 609,54		18 317 079 609,54	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	322 017 930,35		169 583 490,46	
Pääoman siirrot	2 100 864 346,91		1 946 419 019,16	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>1 850 380 069,50</u>	18 889 581 817,30	<u>1 793 984 579,27</u>	18 639 097 539,89
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>213 097 611,86</u>	213 097 611,86	<u>227 423 501,74</u>	227 423 501,74
LYHYTAIKAINEN				
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	14 325 889,88		110 622 933,91	
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	9 533 706,55		20 607 380,94	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	63 066,79		50 146,77	
Saadut ennakot	12 134 899,78		4 139 713,30	
Ostovelat	135 886 617,71		125 702 009,47	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 046 837,55		967 524,24	
Edelleen tilitettävät erät	812 455,40		822 498,20	
Siirtovelat	17 668 111,45		21 218 351,80	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>4 209 143,80</u>	<u>195 680 728,91</u>	<u>662 044,66</u>	<u>284 792 603,29</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>408 778 340,77</u>		<u>512 216 105,03</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>19 298 360 158,07</u>		<u>19 151 313 644,92</u>

5 Liitetiedot

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Budjetoinnin muutokset ja niiden tärkeimmät vaikutukset rahoitukseen ja laskelmiin

Momentin 31.10.01 perusteluja muutettiin vuoden 2013 talousarviossa siten, että momentin määrärahan käyttöperusteisiin ei enää lisätty oikeutta käyttää määrärahaa EU:n rahastojen tuella toteutettavien Liikenneviraston toimialaan kuuluvien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, koska käyttötarkoitus sisältyy jo talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten mukaiseen toimintamenomomentin vakiosisältöön. Momentin perusteluja on täydennetty vuoden 2013 lisätalousarviossa siten, että määrärahaa saa käyttää myös kaupunkiseutujen joukkoliikenteen yhteisen lippu- ja maksujärjestelmää hoitavan yhtiön osakkeiden merkitsemiseen. Momentin määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa palkkauksen tarkistuksena 1 878 000 euron lisäys. Vastaavasti huomioitiin vähennyksinä tasomuutos 630 000 euroa, julkisen hallinnon atk-menosäästö 204 000 euroa, hallinnon tilatehokkuus 900 000 euroa ja yhteishankintojen lisääminen 575 000 euroa.

Momentin 31.10.20 perusteluja muutettiin vuoden 2013 talousarviossa siten, että momentin määrärahan käyttöperusteista on poistettu viittaus kehittämishankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen. Lisäksi on poistettu oikeus käyttää määrärahaa aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Momentin perusteluja täydennettiin vuoden 2013 lisätalousarviossa siten, että Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia uuden tieyhteyden suunnittelusta ja rakentamisesta kantatieltä 78 Suhangon kaivosalueelle Ranualla enintään 5,3 milj. euron kokonaiskustannusten arvonnalisäverottomasta määrästä sekä vastaavat arvonnalisäveromenot siten, että kaivosyhtiö rahoittaa valtiolle kuuluvan tieyhteyden suunnittelun ja rakentamisen arvonnalisäveroineen, jotka valtio maksaa takaisin yhtiölle korottomana vuosina 2017 ja 2018 kahtena yhtä suurena eränä edellyttäen, että hanke on valmistunut ja tuolloin alueella on merkittävää kaivostoimintaa.

Momentin määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa lisäyksinä Kainuun hallintokokeilun päättymisen vuoksi tehty 14 723 000 euron siirto momentilta 32.50.63, liikennepoliittisen selonteon mukainen 5 000 000 euron siirto liikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseen momentilta 31.10.77 ja hallitusohjelman mukainen radanpidon määrärahan 5 000 000 euron lisäys. Vastaavasti huomioitiin momentin määrärahan mitoituksessa vähennyksinä kehittämishankkeiden hankesuunnittelun 10 000 000 euron ja Pisara-radan suunnittelun 4 960 000 euron siirto momentille 31.10.77, Saariston yhteysalusliikennepalveluiden tukemiseen tehty 4 517 000 euron siirto momentille 31.30.64, kertaluonteisten menojen poistumisesta 2 700 000 euroa ja tietoluovutusten maksuttomuuden vuoksi momentille 31.50.01 tehty 371 000 euron siirto.

Momentin 31.10.35 perusteluja täydennettiin siten, että määräraha budjetoidaan maksupäätösperusteisesti.

Momentin 31.10.50 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa vähennyksenä 5 000 000 euron tasomuutos.

Momentti 31.10.70 on uusi, vuoden 2013 talousarviossa perustettu momentti, jonka määrärahaa saa käyttää jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Liikennevirastolle myönnettiin vuoden 2013 talousarviossa oikeus hankkia uusi jäänmurtaja enintään 125 000 000 euron sopimusvaltuuden määrästä. Vuoden 2013 viidennessä lisätalousarviossa sopimusvaltuuden määrä korotettiin 128 000 000 euroon.

Momentin 31.10.76 käyttöperusteita tarkennettiin vesilakiin viittaavan säädösnumeron päivityksellä. Momentin määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa vakimuotoisten tietoluovutusten aiheuttamana vähennyksenä 3 000 euron siirto momentille 30.70.01.

Momentin 31.10.77 perusteluja täydennettiin vuoden 2013 talousarviossa siten, että momentin määräraha saa käyttää sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarviossa. Momentin 31.10.77 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa vähennyksenä väylähankkeiden vähentyneenä määrärahan tarpeena 104 953 000 euroa, mistä 5 000 000 euroa oli siirtoa momentille 31.10.20. Vastaavasti määrärahan mitoituksessa huomioitiin lisäyksenä hankesuunnittelun lisääntyneenä määrärahan tarpeena 22 000 000 euroa, josta 14 960 000 euroa momentilta 31.10.20.

Momentin 31.10.78 perusteluja muutettiin vuoden 2013 lisätalousarviossa kahden hankkeen osalta siten, että niiden valtuudesta vähennettiin kunnan kustannusosuus. Momentin 31.10.78 määrärahan mitoituksessa huomioitiin vuoden 2013 talousarviossa lisäyksenä valtion jälkirahoitusmaksujen 84 160 000 euron muutos ja ulkopuolisen rahoituksen 10 000 000 euron muutos.

Momentin 31.10.79 perusteluihin ei talousarviossa ja lisätalousarvioissa tehty muutoksia. Momentin mitoituksessa on huomioitu vähennyksenä 897 000 euron tasomuutos.

Momentin 31.30.63 Joukkoliikenteen osto ja kehittäminen määräraha on muutettu siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteiseksi vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Arvostus- ja jaksotusperiaatteisiin ei tehty muutoksia vuonna 2013.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Lomapalkka- ja lomapalkkojen henkilösivukuluvelkaan on tehty vuoteen 2010 kohdistuva oikaisu, joka lisäsi velkaa 1,6 milj. eurolla. Ahvenanmaan vesiväylänhoitourakan menoja vuodelta 2012 on viety kirjanpitoon kesällä 2013 noin 137 000 euroa. Vuodelle 2013 kuuluvia ateriatukimenoja on kirjattu noin 33 000 euroa vuodelle 2014.

Vuonna 2013 on taseeseen viety 9,5 milj. euroa jälkirahoitushankkeesta Turun sataman tieyhteys, Suikkilantie ja valtion talousarvion ulkopuolisella rahoituksella rahoitettuja osuuksia (mm. KehäIII/urakka1, Kilpilahden tieyhteys, Vt 27) 11,6 milj. eurolla. Taseen vähennysviennit lakkautetuista teistä 2010–2013 tehdään vuoden 2014 kirjanpitoon. Niiden tasevaikutus on arviolta 0,3 milj. euroa.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2013	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
13.03.01 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	Bruttotulot	57 622,86	*	486,00	
	Bruttomenot	0,00	*	0,00	
	Nettotulot	57 622,86	486	486,00	0,00
					0

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 määrärahojen käyttö vuonna 2013	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös
31.01.29 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arviomääräraha)	Bruttomenot	334 765 007,32	*	389 826 809,42	389 826 809,42	
	Bruttotulot	13 107 284,37	*	505 347,62	505 347,62	
	Nettomenot	321 657 722,95	389 321 462	389 321 461,80	389 321 461,80	0,00
31.10.01 Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	89 463 123,62	88 355 000	64 544 646,88	87 566 880,39	
	Bruttotulot	1 544 123,62	2 000 000	1 211 880,39	1 211 880,39	
	Nettomenot	87 919 000,00	86 355 000	63 332 766,49	23 022 233,51	0,00
31.10.20 Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	1 034 267 189,02	1 043 235 000	958 173 932,36	1 057 092 213,32	
	Bruttotulot	82 002 189,02	74 000 000	87 857 213,32	87 857 213,32	
	Nettomenot	952 265 000,00	969 235 000	870 316 719,04	98 918 280,96	0,00
32.50.63 Kainuun kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot	20 961 828,06				
	Bruttotulot	19 828,06				
	Nettomenot	20 942 000,00				

Momentin numero ja nimi	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2013	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.01.29 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arviomääräraha)	Bruttomenot			
	Bruttotulot			
	Nettomenot			
31.10.01 Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot		84 701 090,71	
	Bruttotulot		1 211 880,39	
	Nettomenot	20 156 443,83	106 511 443,83	83 489 210,32
				23 022 233,51
31.10.20 Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot		1 066 061 204,64	
	Bruttotulot		87 497 213,32	
	Nettomenot	108 247 272,28	1 077 482 272,28	978 563 991,32
				98 918 280,96
32.50.63 Kainuun kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot		1 537 734,56	
	Bruttotulot		0,00	
	Nettomenot	1 537 734,56	1 537 734,56	0,00

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	81 000 000	3 962 722,71	5
31.30.43 Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyyn parantaminen	81 000 000	3 962 722,71	5
Pääluokat yhteensä	81 000 000	3 962 722,71	5

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		10 206,64
2012		10 206,64
28.60.01 Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot	10 206,64	
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		10 524,63
2011		10 524,63
31.10.77.3.1 Uudenkaupungin meriväylä	2 702,28	
31.10.78.1.01 Mt 100 Hakamäentie, Helsinki	2 010,05	
31.10.78.1.09 Vt 5 Lusi-Mikkeli	5 812,30	
Pääluokat yhteensä		20 731,27
Vuosi 2011		10 524,63
Vuosi 2012		10 206,64

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2013	2012
Henkilöstökulut	40 911 620,73	39 279 973,23
Palkat ja palkkiot	38 152 963,64	37 763 463,94
Tulosperusteiset erät	1 327 208,58	1 425 818,23
Lomapalkkavelan muutos	1 431 448,51	90 691,06
Henkilösivukulut	8 625 481,15	8 296 241,86
Eläkekulut	7 251 999,81	7 294 939,56
Muut henkilösivukulut	1 373 481,34	1 001 302,30
Yhteensä	49 537 101,88	47 576 215,09
Johdon palkat ja palkkiot, josta	619 416,58	740 379,79
- tulosperusteiset erät	16 321,65	25 226,01
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	43 780,00	41 980,00
Johto	740,00	1 000,00
Muu henkilöstö	43 040,00	40 980,00

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikennevirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein kansallis- ja käyttö-omaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
1024 Museot ja linnat	Tasapoisto	30	3,3	0
1029 Muut rakennukset	Tasapoisto	30	3,3	0
1089 Muu kansallisuusomaisuus	Tasapoisto	20 - 50	2 - 5	0
1100 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
1119 Muut tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5	20	0
1123 Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
1129 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
1140 Itse valmistetut ja teetetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1149 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
1202 Maa-ainesalueet	Substanssipoisto	-	-	0
1211 Tiepohjat	Substanssipoisto	-	-	0
1220 Asuinrakennukset	Tasapoisto	50	2	0
1221 Toimistorakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1222 Teollisuusrakennukset	Tasapoisto	40	2,5	0
1223 Varistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1229 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1230 Rakennelmat	Tasapoisto	10 - 20	5 - 10	0
12401 Tierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12402 Tierakenteet, päällysteet	Tasapoisto	10	10	0
12403 Tierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12404 Muut tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
12410 Rautatierakenteet, alusrakenteet	Tasapoisto	50	2	0
12411 Rautatierakenteet, päällysrakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
12412 Rautatierakenteet, ohjaus- ja turvajärjestelmät	Tasapoisto	15	6,7	0
12413 Rautatierakenteet, sähköjärjestelmät	Tasapoisto	30	3,3	0
12414 Rautatierakenteet, radan vahvavirta	Tasapoisto	20	5	0
12415 Rautatierakenteet, sillat ja tunnelit	Tasapoisto	50	2	0
12416 Rautatierakenteet, varusteet ja erikoisrakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
12417 Rautatierakenteet, telemaattiset järjestelmät	Tasapoisto	10	10	0
1242 Muut maarakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1243 Väylät ja kanavat	Tasapoisto	30 - 50	2 - 3,3	0
1244 Muut vesirakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1249 Muut rakenteet	Tasapoisto	30	3,3	0
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
1251 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	5 - 15	14,3 - 20	0
1253 Raskaat työkoneet	Tasapoisto	15	6,7	0
1254 Kevyet työkoneet	Tasapoisto	6 - 10	10 - 16,7	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3 - 10	10 - 33,3	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	6	16,7	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1260 Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	6 - 15	6,7 - 16,7	0
1261 Vesirakenteiden laitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5 - 15	6,7 - 20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5 - 10	10 - 20	0
1279 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1289 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Kansallisuusomaisuus		
	102 Rakennukset	108 Muu	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	449 621,32	1 384 302,04	1 833 923,36
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2013	449 621,32	1 384 302,04	1 833 923,36
Kertyneet poistot 1.1.2013	-160 007,63	-306 095,06	-466 102,69
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-14 972,41	-33 698,57	-48 670,98
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	-174 980,04	-339 793,63	-514 773,67
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	274 641,28	1 044 508,41	1 319 149,69

	Käyttöomaisuus, aineettomat hyödykkeet			
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	3 824 558,68	17 819 180,61	7 360 911,55	29 004 650,84
Lisäykset	1 627 913,80	3 697 564,03	10 390 154,65	15 715 632,48
Vähennykset	0,00	0,00	-3 185 685,35	-3 185 685,35
Hankintameno 31.12.2013	5 452 472,48	21 516 744,64	14 565 380,85	41 534 597,97
Kertyneet poistot 1.1.2013	-2 127 300,38	-5 169 933,23	0,00	-7 297 233,61
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	4 427,50	4 427,50
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-634 648,83	-3 888 313,49	0,00	-4 522 962,32
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	-4 427,50	-4 427,50
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	-2 761 949,21	-9 058 246,72	0,00	-11 820 195,93
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	2 690 523,27	12 458 497,92	14 565 380,85	29 714 402,04

	Käyttöomaisuus, aineelliset hyödykkeet				
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rakennusmaa ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet
Hankintameno 1.1.2013	7 673 507,01	897 826 421,78	19 719 759,68	978 682,12	24 711 679 938,15
Lisäykset	0,00	23 203 262,96	0,00	2 435,00	577 295 797,14
Vähennykset	-50 747,36	-200 977,59	-53 700,97	0,00	-1 083 036,80
Hankintameno 31.12.2013	7 622 759,65	920 828 707,15	19 666 058,71	981 117,12	25 287 892 698,49
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00	0,00	-8 651 311,56	-668 801,58	-7 623 365 197,27
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	11 989,89	53 700,97	0,00	843 554,78
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-717 419,38	-78 683,39	-732 766 006,32
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	-11 989,89	-6 048,61	0,00	-843 520,03
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00	0,00	-9 321 078,58	-747 484,97	-8 356 131 168,84
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	7 622 759,65	920 828 707,15	10 344 980,13	233 632,15	16 931 761 529,65

	Käyttöomaisuus, aineelliset hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2013	30 351 684,41	1 244 600,17	222 901,16	1 024 487 963,70	26 694 185 458,18
Lisäykset	1 019 687,05	250 520,09	6 150,00	896 021 285,72	1 497 799 137,96
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	-590 152 074,62	-591 540 537,34
Hankintameno 31.12.2013	31 371 371,46	1 495 120,26	229 051,16	1 330 357 174,80	27 600 444 058,80
Kertyneet poistot 1.1.2013	-10 446 868,08	-509 033,20	-20 314,56	0,00	-7 643 661 526,25
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	955 486,94	1 864 732,58
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-2 614 610,80	-255 519,61	-5 090,49	0,00	-736 437 329,99
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	-955 486,94	-1 817 045,47
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	-13 061 478,88	-764 552,81	-25 405,05	0,00	-8 380 051 169,13
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	18 309 892,58	730 567,45	203 646,11	1 330 357 174,80	19 220 392 889,67

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
	130 Käyttöomaisuus- arvopaperit	Yhteensä		
Hankintameno 1.1.2013	414 054,32	414 054,32		
Lisäykset	31 277,28	31 277,28		
Vähennykset	0,00	0,00		
Hankintameno 31.12.2013	445 331,60	445 331,60		
Kertyneet poistot 1.1.2013	0,00	0,00		
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00		
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00		
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00		
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00		
Kertyneet poistot 31.12.2013	0,00	0,00		
Arvonkorotukset	0,00	0,00		
	0,00	0,00		
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	445 331,60	445 331,60		

Käyttöomaisuus yhteensä				
	Aineeton yhteensä	Aineellinen yhteensä	Arvopaperit yhteensä	Kaikki Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	29 004 650,84	26 694 185 458,18	414 054,32	26 723 604 163,34
Lisäykset	15 715 632,48	1 497 799 137,96	31 277,28	1 513 546 047,72
Vähennykset	-3 185 685,35	-591 540 537,34	0,00	-594 726 222,69
Hankintameno 31.12.2013	41 534 597,97	27 600 444 058,80	445 331,60	27 642 423 988,37
Kertyneet poistot 1.1.2013	-7 297 233,61	-7 643 661 526,25	0,00	-7 650 958 759,86
Vähennysten kertyneet poistot	4 427,50	1 864 732,58	0,00	1 869 160,08
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 522 962,32	-736 437 329,99	0,00	-740 960 292,31
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	-4 427,50	-1 817 045,47	0,00	-1 821 472,97
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	-11 820 195,93	-8 380 051 169,13	0,00	-8 391 871 365,06
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	29 714 402,04	19 220 392 889,67	445 331,60	19 250 552 623,31

Kansallis- ja käyttöomaisuus yhteensä				
	Aineeton yhteensä	Aineellinen yhteensä	Arvopaperit yhteensä	Kaikki Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	29 004 650,84	26 696 019 381,54	414 054,32	26 725 438 086,70
Lisäykset	15 715 632,48	1 497 799 137,96	31 277,28	1 513 546 047,72
Vähennykset	-3 185 685,35	-591 540 537,34	0,00	-594 726 222,69
Hankintameno 31.12.2013	41 534 597,97	27 602 277 982,16	445 331,60	27 644 257 911,73
Kertyneet poistot 1.1.2013	-7 297 233,61	-7 644 127 628,94	0,00	-7 651 424 862,55
Vähennysten kertyneet poistot	4 427,50	1 864 732,58	0,00	1 869 160,08
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-4 522 962,32	-736 486 000,97	0,00	-741 008 963,29
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	-4 427,50	-1 817 045,47	0,00	-1 821 472,97
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2013	-11 820 195,93	-8 380 565 942,80	0,00	-8 392 386 138,73
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	29 714 402,04	19 221 712 039,36	445 331,60	19 251 871 773,00

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä saamisista	15 308,60	-1 601,59	16 910,19
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	486,00	480,00	6,00
Muut rahoitustuotot	0,00	57 142,86	-57 142,86
Rahoitustuotot yhteensä	15 794,60	56 021,27	-40 226,67

Rahoituskulut	2013	2012	Muutos 2013-2012
Korot euromääräisistä veloista	1 611 490,40	3 880 200,15	-2 268 709,75
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	117,30	-117,30
Rahoituskulut yhteensä	1 611 490,40	3 880 317,45	-2 268 827,05
Netto	-1 595 695,80	-3 824 296,18	2 228 600,38

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 9.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

		31.12.2013				31.12.2012	
	Kappale- määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo Kirjanpito-arvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet		0,00	0,00			0,00	0,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			169 200,67			486,00	137 923,39
Parikkalan Valo Oy, sarja A	16		26,91				26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja S	16		26,91				26,91
Parikkalan Valo Oy, sarja SN	10		16,82				16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja SM	5		8,41				8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja SK	1		1,68				1,68
Parikkalan Valo Oy, sarja AN	10		16,82				16,82
Parikkalan Valo Oy, sarja AM	5		8,41				8,41
Parikkalan Valo Oy, sarja AK	1		1,68				1,68
Pohjois-Hämeen Ruhelin Oy	75		2 186,45				2 186,45
Vaasan Läänin Ruhelin Oy (Anvia Oyj)	6		2 623,74			486,00	2 623,74
RYM Oy:n A-lajin osake nro 11	1		125 000,00				125 000,00
Saimaan Kanavamuseo Tuki Oy	448		7 534,63	93,0			7 534,63
Kemiön Ruhelin Oy	1		470,93				470,93
Joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmä Oy	390966		31 277,28	14,1			
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			276 130,93				276 130,93
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	16418		276 130,93	46,0			276 130,93
Osakkeet ja osuudet yhteensä			445 331,60			486,00	414 054,32

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31.12.2013	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	213 097 611,86	213 097 611,86
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	14 325 889,88	0,00	0,00	14 325 889,88
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	9 533 706,55	0,00	0,00	9 533 706,55
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	63 066,79	0,00	0,00	63 066,79
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	23 922 663,22	0,00	213 097 611,86	237 020 275,08

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja –takuut sekä muut monivuotiset vastuut**Myönnettyt takaukset ja takuut**

Ei ilmoitettavaa.

Myönnettyt takaukset ja takuut valuutoittain

Ei ilmoitettavaa.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	14 177 979,39	10 304 033,48	11 395 147,88	11 309 947,88	31 939 959,23	64 949 088,47

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve 2016	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						
- Vuoden 2013 talousarvion momentin 31.10.20 Perusväylänpito päätösoosan kohta 2	624 974 074,14	625 129 178,57	451 671 753,69	335 696 493,81	568 005 299,20	1 980 502 725,27
- Vuoden 2013 talousarvion momentin 31.30.63 Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen päätösoosan kohta 6	3 744 527,20	3 638 439,00	1 460 174,40			5 098 613,40
- Vuoden 2013 talousarvion momentin 31.10.77 päätösoosan kohta 2, 31.10.77.5.2 Muu kehittämisen suunnittelu	60 659,16	915 840,84	511 500,00			1 427 340,84
Yhteensä	642 957 239,90	639 987 491,89	465 038 575,97	347 006 441,69	599 945 258,43	2 051 977 767,98

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 13.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikennevirastolla ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 14.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2013	31.12.2012	Muutos 2013-2012
Muu pitkäaikainen velka	213 097 611,86	227 423 501,74	-14 325 889,88
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	14 325 889,88	110 622 933,91	-96 297 044,03
Lyhytaikaiset lainat	9 533 706,55	20 607 380,94	-11 073 674,39
Yhteensä	236 957 208,29	358 653 816,59	-121 696 608,30

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

Velkojen juoksu aika	2013				2012			
	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%	Kirjanpitoarvo (euroa)	%	Käypä arvo (euroa)	%
0 - 1 vuotta	23 859 596,42	10,07	23 597 973,43	10,94	131 230 314,84	36,59	130 638 440,46	40,97
1 - 2 vuotta	14 325 889,88	6,05	14 009 204,34	6,50	14 325 889,88	3,99	13 778 680,03	4,32
2 - 3 vuotta	14 325 889,88	6,05	13 842 634,89	6,42	14 325 889,88	3,99	13 495 279,17	4,23
3 - 4 vuotta	14 325 889,88	6,05	13 678 492,97	6,34	14 325 889,88	3,99	13 216 954,74	4,15
4 - 5 vuotta	14 325 889,88	6,05	13 516 297,41	6,27	14 325 889,88	3,99	12 945 107,48	4,06
Yli 5 vuotta	155 794 052,37	65,75	137 019 561,21	63,53	170 119 942,25	47,43	134 790 066,51	42,27
Velat yhteensä	236 957 208,29	100,00	215 664 164,25	100,00	358 653 816,59	100,00	318 864 528,39	100,00

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2011	5,66
31.12.2012	5,33
31.12.2013	7,76

Vuoden 2013 velka koskee elinkaarihanketta E 18 Muurla-Lohja ja hanketta Turun satamayhteys.

Vuoden 2012 velka koskee elinkaarihanketta E 18 Muurla-Lohja ja kehittämishankkeita Kilpilahden uusi tieyhteys, Mt 101 Kehä I ja E 18 Kehä III, Vaasa-Seinäjoki rataosan sähköistys.

Vuoden 2011 velka koskee jälkirahoitushanketta Vt4 Järvenpää-Lahti, elinkaarihanketta E 18 Muurla-Lohja ja kehittämishankkeita Kilpilahden uusi tieyhteys, Mt 101 Kehä I ja E 18 Kehä III.

Käyvän arvon laskennassa on käytetty Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää korkotekijää.

Käytetty duraation laskentakaava noudattaa valtion kirjanpidon käsikirjan kohdan 12.3.16 mukaista kaavaa.

Kokonaisduraatio on laskettu laskemalla velkojen erillisduraatioiden nykyarvoilla painotettu summa.

Liikenneviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat täydentävät tiedot**1) Työyhteenliittymä Porvoo - Koskenkylä loppuselvitys**

Vuonna 2007 solmittiin Tieliikelaitos Destian ja Kesälahden Maansiirto Oy:n ja MVR-Maatek Oy:n entisen toimitusjohtajan Kari Perälän välinen sovintosopimus 27.6.2007. Sopimuksen mukaan työyhteenliittymä PoKo:lle maksettava korvaus on 135 129,50 euroa lisättynä korolla 15.11.2007 lukien (12 kk Euribor + 2 %). Tilintarkastus- ja asianajokuluja tulee korvata yhteensä 46 350 euroa korkoineen. Tieliikelaitos Destian osuus korvauksista on 4/7 ja Kesälahden Maansiirto Oy:n 3/7. Korvaukset on maksettava kokonaisuudessaan 30.6.2015 loppuun mennessä sovitun aikataulun mukaisesti työyhteenliittymälle, joka käyttää korvaukset PoKo:n kulujen maksamiseen. Jäljelle jäävät varat jaetaan Destian ja Kesälahden Maansiirto Oy:n kesken edellä mainittua jako-osuutta käyttäen.

PoKo:n hallituksen kokouksessa 4.2.2009 on todettu, ettei työyhteenliittymää voida vielä lopettaa. Vaikka urakka on vastaanotettu, työyhteenliittymällä on vielä keskeneräisiä asioita. Työyhteenliittymä tullaan säilyttämään ainakin vuoteen 2015.

Työyhteenliittymän päätöksellä osakkaille on jaettu varoja syksyllä 2012 ja Destian osuus (57.142,86 euroa) on sovitun mukaisesti tilitetty Liikennevirastolle Tiehallinnon seuraajana sen mukaisesti, mitä vuoden 2001 organisaatiouudistuksen yhteydessä on sovittu.

Vuoden 2013 aikana Perälä on jatkanut velkansa lyhentämistä, mutta ei ole pysynyt sovitussa maksuaikataulussa. Lyhennyksiä on kuitenkin vuoden 2013 aikana kertynyt yhteensä 21.000 euroa. Maksuissa on jälkeenjääneisyyttä kaiken kaikkiaan 26.000 euroa.

2) Asfalttikartelli

Korkein hallinto-oikeus vahvisti vuonna 2009 tekemällään päätöksellä, että Suomessa oli toiminut vuosina 1994–2002 päällystysalan kartelli, johon kuuluivat lähes kaikki alalla toimineet yritykset. Tiehallinto/Liikennevirasto on kesäkuussa 2008 vireille laitettulla haastehakemuksellaan vaatinut kartellissa mukana olleilta yrityksiltä vahingonkorvausta yhteensä noin 23 milj. euroa, joka määrä on nyttemmin tarkentunut noin 58 milj. euroon.

Helsingin käräjäoikeus antoi päätöksensä asiassa 28.11.2013. Liikenneviraston vaatimukset hylättiin kokonaisuudessaan ja Liikennevirasto tuomittiin korvaamaan kartelliyhtiöiden oikeudenkäyntikuluja yhteensä noin 2,7 milj. euroa laillisine viivästyskorkoineen. Vaatimusten hylkääminen perustui käräjäoikeuden käsitykseen, että Tielaitos oli ollut tietoinen kartellista ja loppuvuosina Tielaitos Tuotannon katsottiin olleen myös osallisena kartellitoiminnassa. Liikennevirasto on päättänyt valittaa päätöksestä. Oikeudenkäyntikuluja ei ole maksettu vastaajille.

3) Merenkulkuun liittyvät vahingonkorvausvaatimukset ja -vastuut

Turvalaitevaurioista on ollut vireillä korvausvaatimus, jossa Liikennevirasto on vaatinut aluksen merenkulun turvalaitteelle aiheuttamista vahingoista korvausta yhteensä noin 0,5 milj. euroa. Liikennevirasto on hakenut korvausta aluksen varustamolta ja Finnpiilot Pilotage Oy:ltä. Liikennevirasto on luopunut kanteesta Finnpiilot Pilotage Oy:tä kohtaan. Asia on ollut vireillä Helsingin käräjäoikeudessa. Asiassa saavutettiin sopimus joulukuussa. Sopimuksen mukaan varustamo korvaa turvalaitteen vahingoista 0,2 milj. euroa. Sopimusta on pidettävä olosuhteisiin nähden hyvänä.

Liikennevirastolta on vaadittu korvausta aluksen karilleajosta aiheutuneista vahingoista yhteensä 2,9 milj. euroa. Liikennevirasto on kiistänyt vastuunsa asiassa. Tapauksen käsittely jatkuu ja on ennakoitavissa, että riidan käsittely jatkuu Turun merioikeudessa taikka Helsingin käräjäoikeudessa.

4) Koillistie Määttä Oy:n yrityssaneeraus

Verohallinto teki Koillistie Määttä Oy:tä koskevan konkurssihakemuksen 15.8.2013. Yhtiöllä oli neljä ELY-keskusten hoitamaa väylänpidon hoidon ja ylläpidon alueurakkaa, jotka jouduttiin purkamaan yhtiön taloudellisesta tilanteesta johtuen 3.9.2013. Yritys haki saneerausmenettelyyn 13.9.2013 ja Oulun käräjäoikeus päätti aloittaa saneerausmenettelyn 9.10.2013.

Yhtiöllä olleet neljä urakkaa olivat: Pieksämäki 2011–2016, Kuhmo 2011–2015, Kuusamon yhteisalueurakka 2009–2014 ja Ivalo 2009–2014. Kyseessä olevan palvelun luonteesta johtuen jouduttiin järjestämään uudet palveluntuottajat suorahankintaa käyttäen. Urakoiden purkamisesta on aiheutunut vahinkoa yhteensä 2,1 milj. euroa. Koillistie Määttä Oy:llä on saatavia tilaajalta 0,5 milj. euroa, joten kuittaamisen jälkeen saatavia jää 1,6 milj. euroa. Urakoiden pankkitakaukset ovat suuruudeltaan 0,5 milj. euroa.

Neuvottelut kuittaamisista ja pankkitakauksiin perustuvien summien maksamisesta ovat kesken. Lisäksi Koillistie Määttä Oy on esittänyt tilaajalle vahingonkorvausvaatimuksen määrältään 197 751,60 euroa koskien Ivalon urakkaa ja vahingonkorvausvaatimuksen määrältään 141 499 euroa koskien Kuusamon urakkaa. Vahingonkorvausvaatimukset kiistetään.

5) Siilinjärven ja Iisalmen turvalaiteurakoiden maksatukset

Liikennevirasto on tilannut vuonna 2009 Siilinjärven (sopimus 291082) ja Iisalmen (sopimus 291085) liikennepaikoille uudet turvalaitejärjestelmät. Valmistumisaikajankohdat ja järjestelmien käyttöönotot oli aikataulutettu vuodelle 2011, mutta niitä jouduttiin siirtämään useita kertoja niin, että lopulliset käyttöönotot tapahtuivat Siilinjärvellä 8/2013 ja Iisalmessa 11/2013.

Liikenneviraston näkemyksen mukaan viivästymiset ovat johtuneet toimittajasta riippuvista syistä ja aiheuttaneet merkittäviä kustannuksia mm. vanhojen järjestelmien kunnossapidossa, liikenteenohjauksessa ja projektinhoitokuluissa. Vastaavasti toimittaja pitää viivästymisiä Liikenneviraston aiheuttamina ja vaatii niistä korvauksia maksamattomien maksuerien, lisätöiden ja projektinhoitokulujen osalta. Liikennevirasto ja toimittaja eivät ole päässeet sopimukseen projektin kustannuksista, viivästymissakoista ja mahdollisten puutteiden ja virheiden kustannusvaikutuksista.

Liikennevirasto on ilmoittanut toimittajalle, että alkuperäisen sopimuksen mukaiset yksittäiset maksuerät (yhteensä 3,4 milj. euroa + arvonlisäverot) eivät ole maksukelpoisia, ennen kuin sopimuksien taloudelliset asiat on käsitelty kokonaisuutena. Maksueristä ei ole tehty varauksia Liikenneviraston vuoden 2013 kirjanpitoon. Seuraavissa neuvotteluissa maaliskuussa käydään läpi kaikki tekniset asiat, jonka jälkeen Liikenneviraston johto ja toimittaja jatkavat keskustelua 15.–16.4.2014. Tällöin on tarkoitus sopia taloudelliset ja juridiset erimielisyydet. Liikennevirasto tai toimittaja ei ole käynnistänyt juridisia menettelyjä asian osalta helmikuuhun 2014 mennessä.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme Liikenneviraston vuoden 2013 tilinpäätöksen.

Helsingissä 13. maaliskuuta 2014

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Antti Vehviläinen'.

Antti Vehviläinen
Pääjohtaja

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kristiina Tikkala'.

Kristiina Tikkala
Talousjohtaja

